

**REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL CIMIȘLIA
CONSILIUL ORĂȘENESC CIMIȘLIA**

4101, bd. Ștefan cel Mare 14, orașul Cimișlia, tel.: 0241 22842; 0241 22187
www.cimislia.md

**DECIZIA
nr. 01/03
din 25.01.2023**

**Cu privire la aprobarea
Programului de Revitalizare Urbană
a orașului Cimișlia 2023-2026**

În temeiul art. 4 alin. (1) lit. b), g) din Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435 din 28.12.2006, art. 14 alin. (2) lit. h, o), art. 14 p) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006, art. 3 alin. (2) lit. g), alin. (4), art. 4 lit. f), art. 9 alin. (1), art. 10, art. 11 alin. (1) din Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13.11.2008, H.G. nr. 967 din 09.08.2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, Consiliul orășenesc Cimișlia DECIDE:

1. A aproba Programul de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia 2023-2026 (în continuare Program), conform Anexei.
2. Primarul va ține cont de planul de acțiuni pentru implementarea Programului la elaborarea bugetelor anuale, va acționa în vederea implementării și va raporta public implementarea Programului.
3. Controlul asupra executării prezentei Decizii se pune în sarcina Comisiei pentru probleme economico-financiare și investiții și a Comisiei urbanism, agricultură, amenajarea teritoriului și protecția mediului.
4. Prezenta decizie va fi publicată în Registrul de stat al actelor locale și pe pagina oficială a Primăriei orașului Cimișlia

Președintele ședinței

Andrei COADĂ

Secretar interimar al Consiliului

Nicolae HRISTOV

Programul de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia 2023-2026

CUPRINS

1 Introducere	4
1.1 Descrierea generală a orașului	4
1.2 Conceptul de revitalizare urbană	4
1.3 Contextul național și local actual	5
2. Analiza orașului	7
2.1 Delimitarea orașului	8
2.2 Diagnoza zonelor degradate	9
2.2.1 Analiza fenomenelor sociale cheie	10
2.2.2 Analiza altor fenomene negative	14
2.3 Identificarea zonelor urbane degradate	23
2.4 Analiza aprofundată a zonei de revitalizare	26
2.4.1 Caracteristica zonei de revitalizare	27
3. Viziunea și obiectivele programului	35
4. Implementarea Programului în zona de revitalizare	36
4.1. Activități la etapa de elaborare a programului de revitalizare	36
4.2. Activități la etapa de implementare a programului de revitalizare	36
Managementul Programului de Revitalizare	37
Monitorizarea și evaluarea Programului de Revitalizare	38
5 Proiecte în zona de revitalizare urbană în orașul Cimișlia	39
Lista proiectelor de bază:	39
Lista proiectelor complementare:	49
ANEXE	51

Lista figurilor și tabelelor

- Figură 1 Poziționarea orașului Cimișlia
Figură 2 Delimitarea zonelor de analiză a orașului
Figură 3 Ponderea persoanelor vulnerabile
Figură 4 Locația proiectelor mici implementate în cadrul Bugetului Inițiativelor civice
Figură 5 Rata de participare la alegeri, pe circumscripții electorale
Figură 6 Totalizarea analizei indicatorilor sociali și identificarea intensității fenomenelor sociale
Figură 7 Structura economică locală după cifra de afaceri
Figură 8 Numărul agenților economici repartizate după sectoarele orășenești
Figură 9 Principalii poluanți ai mediului repartizate pe sectoare locative
Figură 10 Suprafața zonelor verzi în intravilanul și extravilanul orașului
Figură 11 Locația instituțiilor socio-culturale din or. Cimișlia
Figură 12 Accesul la transportul public urban
Figură 13 Rata de conectare la utilitățile publice, pe sectoare locative
Figură 14 Rata de conectare la rețeaua de canalizare
Figură 15 Ponderea străzilor cu iluminat public stradal, pe sectoare
Figură 16 fotografii de la organizarea vizitelor în teren pentru identificarea zonei de revitalizare
Figură 17 Rezultatele chestionaului pentru identificarea zonelor urbane degradate în percepția cetățenilor
Figură 18 Zonele urbane degradate și zona de revitalizare
Figură 19 Organizarea ședinței 1 a comisiei consultative
Figură 20 Rezultatele chestionării locuitorilor - care este principala problemă în zona în care locuiți?
Figură 21 Bloc de locui multietajat din zona de revitalizare, strada Decebal
Figură 22 Zona industrială est, din zona de revitalizare(fabrica de vinuri și uzina de producere a utilajului agricol
Figură 23 Suma temperaturilor pe perioada caldă a anului
Figură 24 Posibilitățile de înverzire a zonei de revitalizare urbană
Figură 25 Rezultate sondaj - instituțiile socioculturale care trebuie reabilitate în mod prioritar
Figură 26 Schița Centrului sportiv regional Cimișlia
- Tabel 1 Suprafața și numărul populației în sectoarele orașului
Tabel 2 Lista Indicatorilor utilizați în analiza sectoarelor orașului
Tabel 3 Rezumatul analizei indicatorilor sociali cheie
Tabel 4 Suprafața și numărul populației zonelor degradate și de revitalizare
Tabel 5 Suma temperaturilor medii pe perioada caldă a anului
Tabel 6 Managementul Riscurilor PRU
Tabel 7 Cadrul financiar al PRU
Tabel 8 Rezumatul analizei indicatorilor sociali cheie

1 Introducere

1.1 Descrierea generală a oraşului

Oraşul Cimişlia este amplasat în **Zona de Sud a Republicii Moldova** (stepa Bugeacului), pe malurile râului Cogâlnic, la o distanţă de circa 76 km de Chişinău, este reşedinţa raionului cu acelaşi nume. Oraşul este la intersecţia drumurilor de importanţă republicană: Chişinău - Bolgrad, Chişinău - Giurgiuleşti, Tiraspol - Leova.

Actualmente numărul populaţiei oraşului Cimişlia constituie **11 997 oameni**. Suprafaţa urbană a oraşului este de **146.12 km²**, dintre care circa 69% de teren având destinaţie agricolă (livezi, vii, pământ arabil). Cimişlia are un fond funciar destul de mare datorită faptului că în componenţa oraşului intră 3 sate: Bogdanovca Nouă, Bogdanovca Veche, Dimitrovca.

Prima atestare documentară a localităţii datează din 4 iulie 1620. Potrivit mai multor documente, denumirea localităţii este **una tătarească**, cuvântul „cimişlia”, potrivit unei legende, însemnând „bogaţie, bogat”.

Oraşul Cimişlia este gazda mai multor evenimente naţionale şi regionale. A devenit o tradiţie, ca în fiecare primăvară, în ajunul sărbătorilor pascale să sărbătorim „**Parada Florilor**” - una dintre cele mai frumoase şi plăcut mirositoare târguri-expoziţii. **Cursele de cai** au devenit o tradiţie pentru cimişlieni, competiţia fiind de rang naţional, adună cele mai bune rase de cai în valea râului Cogâlnic. La sfârşit de august, sărbătorim cel mai gustos festival - **Festivalul Strugurelui**. Toamna ne aduce un alt eveniment frumos - Iarmarocul „**Mioriţă Laie-bucălaie**”, menirea căruia este promovarea tradiţiilor specifice zonei noastre şi anume creşterea ovinelor şi caprinelor.

Figura 1 Poziţionarea oraşului Cimişlia

1.2 Conceptul de revitalizare urbană

Revitalizarea urbană este „un proces de eliminare dintr-o stare de criză a zonelor urbane degradate, desfăşurat în mod complex, prin acţiuni integrate teritorial şi desfăşurate de către administraţiile locale prin parteneriate locale, regionale, naţionale eficiente în baza unui program de revitalizare”. În acest sens, revitalizarea urbană reprezintă o abordare complexă şi inovatoare a problemelor, necesităţilor şi potenţialului local şi presupune o gândire creativă cu privire la soluţiile pentru o zonă sau un oraş, ținând cont de faptul că fiecare cartier, zonă sau oraş are o identitate proprie specifică.

Crearea sistemului de RU în Republica Moldova a fost inițiată în urma schimbului de experiență în cadrul proiectului „Suport pentru administrația Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016- 2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă”, cofinanțat din fondurile programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polone, coordonat de Ministerul Fondurilor și Politicii Regionale din Republica Polonă în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului din Republica Moldova și Solidarity Fund PL în Moldova.

În orașul Cimișlia, primul program de revitalizare a fost implementat în perioada 2019-2021, zona de revitalizare fiind sectorul Școlii Profesionale. Programul de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia a fost elaborat în conformitate cu documentul „Linii Directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova” (elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului din Republica Moldova). Procesul de elaborare a programului se încadrează în șirul activităților proiectului nr. 309/2017/M3 „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională a Moldovei 2016-2020 în domeniul politicii urbane și de dezvoltare urbană” (2017 – 2019) susținut de Polish Aid, coordonat de Ministerul Investițiilor și Dezvoltării din Polonia, implementat în colaborare cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului din Republica Moldova și Solidarity Fund PL în Moldova / Centrul de Informare pentru Autoritățile Locale.

Implementarea abordării de revitalizare urbană în orașul Cimișlia a avut un impact pozitiv asupra zonei de revitalizare - sectorul Școlii profesionale. Astfel, în baza concluziilor raportului de evaluare, urmează să continuăm procesul de revitalizare urbană în Cimișlia.

În perioada de implementare a PRU Cimișlia ianuarie 2019-2021 au fost realizate peste 60 % din proiectele planificate fiind investite peste 3.751 mii lei. Implementarea abordării de revitalizare urbană a adus noi instrumente de implicare comunitară și integrare socială folosite și în alte sectoare ale orașului, nu doar în zona de revitalizare urbană. (programul Bugetul Inițiativelor Civice, organizarea ședințelor de cartier; identificarea și încurajarea liderilor de cartier și grupurilor de inițiativă locală)

Printre rezultatele cumulative ale PRU sunt: 1000 de participanți la cele 5 activități socio-culturale organizate, 3 grupuri de inițiativă create; 5 spații de interacțiune create și amenajate; 5 activități culturale organizate în parteneriat cu ȘP.

Principala provocare în implementarea PRU a fost delimitarea zonelor de analiză a orașului, și respectiv a zonei de revitalizare. În procesul de implementare a PRU a fost actualizat de 2 ori prin extinderea zonei de RU. Unul din motivele principale a fost faptul că apelurile de finanțare a proiectelor la care era eligibilă zona RU, inclusiv apelul FNDR au făcut necesară delimitarea repetată a zonei , la etapa de elaborare a PRU nefiind prevăzute condițiile de aplicare la aceste apeluri. Motivul actualizărilor a fost delimitarea greșită a zonelor de analiză a orașului, și respectiv a zonei de revitalizare.

O altă limită a ținut de implementarea proiectelor de dezvoltare economică, în perioada de implementare nu s-a reușit stabilirea unor parteneriate cu mediul economic și organizarea de activități care ar impulsiona dezvoltarea economică a zonei, pe motivul lipsei experienței în domeniu, și lipsei unui specialist în domeniu în cadrul primăriei.

Totodată, se simte nevoia de îmbunătățire a gradului de implicare a locuitorilor la mentenanța infrastructurilor și spațiilor de odihnă create.

1.3 Contextul național și local actual

Programul de Revitalizare Urbană (PRU) a orașului Cimișlia a fost elaborat în conformitate documentele de politici naționale și regionale. Astfel, acesta va contribui la implementarea

Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2022-2028¹ aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 40 din 26.01.2022, Obiectivul General 1 Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a regiunilor, Direcția prioritară 1) Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în calitate de motoare de creștere a competitivității regiunilor. Totodată acesta a fost elaborat în conformitate cu documentul „Linii Directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova”.

Programul de revitalizare urbană este elaborat în coordonare cu Programul Operațional Regional 2022-2024², aprobat prin decizia CRD Sud nr. 01/03 din 23.03.2022 care reprezintă principalul document de programare la nivel /regional, transpune mijloacele de intervenție și prioritățile pe termen mediu în dependență de necesitățile de dezvoltare a Regiunii de Dezvoltare Sud și a problemelor inerente la nivel regional.

Strategia de dezvoltare comunitară a orașului Cimișlia 2021-2025³ aprobată prin Decizia Consiliului Local Nr. 2/1 din 03.02.2021, reprezintă principalul document de planificare al orașului Cimișlia. Strategia este elaborată în concordanță cu principiile dezvoltării durabile pentru asigurarea unui proces decizional participativ. Spațiul de acțiune al Strategiei este mult mai larg, conceptul programului de revitalizare urbană referindu-se la intervenții concentrate pe zonele dezavantajate. Programul de revitalizare urbană va urmări atingerea obiectivelor de dezvoltare strategică la nivelul zonei de revitalizare. Printre obiectivele și prioritățile strategiei care vor fi atinse prin implementarea programului sunt: susținerea și antrenarea tinerilor în activități de antreprenariat; dezvoltarea și diversificarea activităților socio-culturale; extinderea participării publice în procesul decizional; dezvoltarea infrastructurii sociale; extinderea și amenajarea spațiilor verzi din comunitate.

Planul Urbanistic General al orașului Cimișlia⁴ a fost aprobat prin Decizia Consiliului Local nr.: 8/4 din 27.10.2010, pentru sistematizarea dezvoltării spațiale și amenajarea orașului. În acest sens, PRU se încadrează din perspectiva reabilitării infrastructurii urbane a zonei de revitalizare. Programul a fost elaborat în concordanță cu prescripțiile specifice pentru unitatea teritorială de referință 2, hotarele căreia corespund cu zona de revitalizare.

Planul de Adaptare la Schimbările Climatice a orașului Cimișlia pentru anii 2022-2025⁵ - presupune consolidarea rezilienței la nivel local, iar considerentele de adaptare vor fi integrate în documentele de politici la nivel local ținând cont de abordările prin prisma drepturilor omului și egalității

de gen, în baza principiilor solidarității și coeziunii sociale. Schimbările climatice afectează deja profund condițiile de disponibilitate a resurselor și activitățile agricole. În ultimul deceniu, Republica Moldova a cunoscut o serie de evenimente extreme, precum secete și inundații majore, alături de efectele cumulate cauzate de creșterea temperaturii medii și de distribuția neuniformă a precipitațiilor pe tot parcursul anului, care au avut consecințe negative asupra economiei țării, precum și bunăstării și sănătății populației.

Programul de Revitalizare Urbană (PRU) a orașului Cimișlia este un document de planificare strategică prin care Primăria orașului Cimișlia urmărește scoaterea din situația de criză a celei mai degradate zone din oraș. Scopul Programului de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia reprezintă sporirea calității vieții locuitorilor din zona de revitalizare prin implicare și asociere comunitară și reabilitarea elementelor de infrastructură urbană.

Programul de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia fost elaborat în mod participativ, în baza principiilor de transparență și dialog conform documentului ”Linii Directoare” și a

¹ https://www.lcgis.md/cautare/getResults?doc_id=130572&lang=ro

² http://adrsud.md/public/files/final_POR_SUD_24.03.2022.pdf

³ http://cimislia.md/upload/Strategia%20de%20Dezvoltare%20Comunitara_2021-2025%20pdf.pdf

⁴ <http://cimislia.md/upload/Memoriu%20general%20Vol%20I.pdf>

⁵ [CCA_Cimislia.pdf \(cimislia.md\)](#)

experienței din Polonia, orașul Cimișlia beneficiind de suport tehnic, inclusiv sprijinul experților în domeniul revitalizării urbane din Polonia și Republica Moldova.

Procesul de elaborare a programului a fost divizat în patru etape de bază:

- Delimitarea zonelor orașului și diagnoza zonelor degradate;
- Analiza Aprofundată a Zonei de Revitalizare;
- Planificarea ideilor de proiecte;
- Consultarea și aprobarea Programului de Revitalizare Urbană.

Primul pas al procesului a fost desemnarea de către Primărie a persoanei responsabile de revitalizare urbană a orașului Cimișlia: Hristov Nicolae, specialist atragerea investițiilor și scrierea proiectelor (Dispoziția Primarului or. Cimișlia nr. 209 din 21.11.2022), cu rol de coordonator al procesului.

În procesul de elaborare a Programului, echipa din Cimișlia a fost susținută de către Agenția de Dezvoltare Regională Sud prin intermediul proiectului „Suport orașelor din Regiunea de Dezvoltare Sud privind implementarea eficientă a politicilor publice naționale în domeniul dezvoltării urbane”, finanțat din Fondul de Granturi Regionale pentru dezvoltare urbană al Solidarity Fund PL în Moldova, ADR Sud.

Documentul a fost finalizat în data de 14 decembrie 2022, în perioada 28 noiembrie – 13 decembrie 2022 fost consultat public. În data de 13 decembrie a fost organizată ședința de audieri a documentului, la care au participat membrii comisiei consultative și reprezentanți ai ADR Sud și societății civile. De asemenea recomandările în legătură cu PRU au fost primite prin telefon și email până în data de 14 decembrie 2022. PRU a fost aprobat de către Consiliul Local al or. Cimișlia la data de: 25 ianuarie 2023 prin decizia nr.01/03.

2. Analiza orașului

În baza principiului participativ și transparenței, în cadrul procesului de elaborare a Programului de Revitalizare Urbană, au fost constituite următoarele structuri:

- Comitetul de Coordonare, format din: primarul localității – Sergiu Andronachi; viceprimar – Olga Gorban, viceprimar – Sergiu Suhan; persoana responsabilă de revitalizare urbană – Nicolae Hristov (actualizat 2022); Secretar al Consiliului orășenesc – Cristina Pînzari, specialistul în construcții – Nicolae Borodin; Specialist în reglementarea regimului funciar – Ana Durlescu; Director al Bibliotecii orășenești – Iulia Spânu; Consilier orășenesc – Gheorghe Răileanu; Consilier orășenesc – Vladimir David; Consilier orășenesc – Tatiana Comerzan. Rolul Comitetului a fost asigurarea planificării și realizării tuturor etapelor de elaborare a programului, în mod special colectarea și prelucrarea datelor / informațiilor necesare și realizarea analizei cantitative și calitative la etapa de delimitare a sectoarelor orașului și diagnoza zonelor degradate.
- Comisia Consultativă formată din 31 membri: 25 locuitori ai zonei de revitalizare; 4 reprezentanți ai instituțiilor publice (Biblioteca ”Grigore Vieru”, Grădinița ”Foișor” și primăria Cimișlia); 2 din sectorul antreprenorial.

În perioada august-septembrie 2022 au fost organizate: 2 ședințe ale Comitetului de Coordonare, 6 întruniri ale Comisiei Consultative și 4 vizite în teren (în sectoarele orașului Cimișlia).

În procesul de elaborare a documentului, în total, au fost implicate circa 50 de persoane dintre care: 10 reprezentanți ai instituțiilor publice (Primăria Cimișlia, Inspectoratul de Poliție Cimișlia, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Cimișlia, Agenția privind Ocuparea Forței de Muncă, Inspectoratul Ecologic, ÎM Servicii publice Cimișlia, Agenția Servicii Publice), 3 reprezentanți ai sectorului civic, 2 din sectorul antreprenorial și aprox. 30 locuitori.

Prima etapă a procesului de elaborare a Programului de Revitalizare Urbană a oraşului Cimişlia a constat în delimitarea oraşului în sectoare, cu scopul de a le identifica pe cele degradate. Această etapă a fost realizată în perioada 22 august - 28 septembrie 2022.

Zonele degradate sunt determinate de acumularea fenomenelor sociale negative, însoţite de probleme economice, de mediu, de infrastructură sau spaţial-funcţionale.

În procesul de delimitare a sectoarelor oraşului şi de analiză a zonelor degradate au fost mai multe provocări. În lipsa unei delimitări administrativ-teritoriale a oraşului documentată în cadrul primăriei, echipa a delimitat zonele istorice ale oraşului, fiind consultaţi şi cetăţenii care s-au născut şi copilarit din fiecare zonă.

În rezultat, oraşul a fost divizat în 7 sectoare, care au fost analizate în baza a 16 indicatori, clasificaţi în 5 categorii: social, economic, mediu, tehnic şi spaţial-funcţional. În acest sens, colectarea şi prelucrarea datelor a fost o mare provocare. Evidenţa statistică a diferitor tipuri de indicatori se face doar la nivel de oraş, iar în unele cazuri numai la nivel de raion. În cea mai mare parte, indicatorii au fost identificaţi prin repartizarea pe sectoare urbane în baza informaţiei primare existente la deţinătorii de date. În cadrul programului au fost analizate datele furnizate de către Direcţia Asistenţă Socială şi Protecţie a Familiei Cimişlia, Biroul de Statistică, Agenţia privind Ocuparea Forţei de Muncă, Agenţia Servicii Publice, Comisia Electorală Centrală, Camera de Înregistrări de Stat şi Primăria oraşului Cimişlia.

2.1 Delimitarea oraşului

Împărţirea teritorială a oraşului a fost făcută în urma delimitării tradiţionale a oraşului. Comitetul de coordonare, în baza Planului Urbanistic General, dar şi cu consultarea cetăţenilor a împărţit oraşul în 7 sectoare. Numărul populaţiei este prezentat în baza datelor Î.S. CRIS Registru a persoanelor înregistrate la domiciliu, denumirile sectoarelor fiind cele uzuale, cunoscute şi folosite de locuitorii oraşului. La delimitarea oraşului a fost luată în calcul asigurarea comparabilităţii acestora, suprafaţa şi numărul populaţiei fiind relativ similare.

Tabel 1 Suprafaţa şi numărul populaţiei în sectoarele oraşului

Nr.	Sectoare	Suprafaţa, km2	Numărul locuitorilor	Densitatea populaţiei
	Oraşul Cimişlia	10.98	13162	1198
1.	Taivani	1,38	2008	1455
2.	Malina	1,22	1490	1221
3.	Centru	1,63	3178	1948
4.	Recea	1,32	1332	1009
5.	Cogâlnic	2,73	2064	756
6.	Mahala de Sus	1,76	2261	1284
7.	Zona Şcolii Profesionale	0,94	831	884
	Sursa:	În baza calculelor proprii	Registru persoanele înregistrate la domiciliu, ÎS CRIS Registru	În baza calculelor proprii

Numărul populaţiei şi suprafaţa sectoarelor este prezentat în tabelul 1. Delimitarea geografică a sectoarelor urbane este prezentată în figura 2, din care se observă cele 7 sectoare ale oraşului Cimişlia:

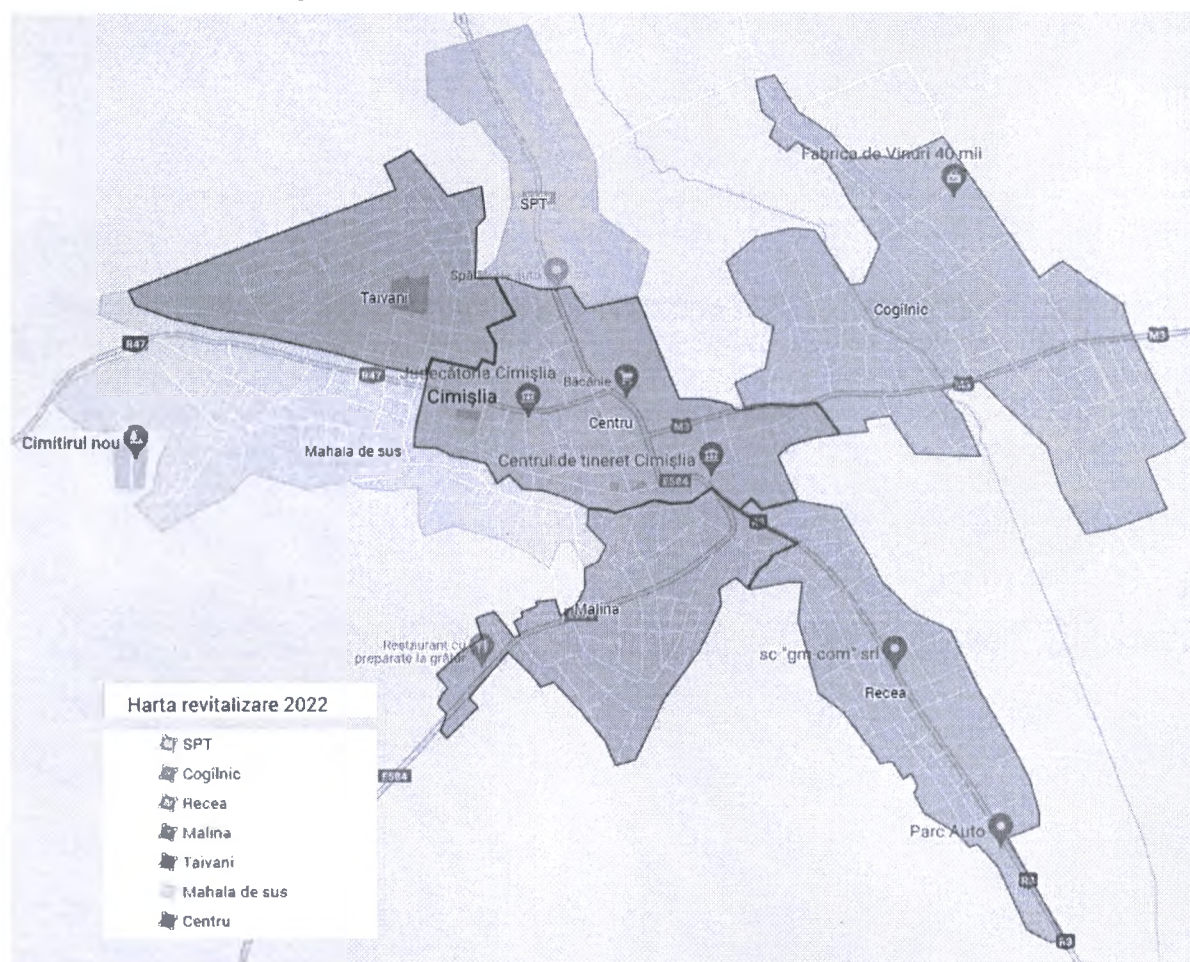
Taivani – situat în partea de nord-vest a oraşului. Acesta este unul dintre cele mai noi sectoare, construcţia caselor începând în anii '80. Infrastructura cartierului este dezvoltată, excepţie făcând partea cu cele mai noi case.

Malina – sector din partea de sud-vest a oraşului cu denumirea istorică de "Hârtopaş". Sectorul este străbătut de drumul E584 Cimişlia – Comrat. Sectorul este reprezentat de case la sol. În sector se află o zonă industrială parţial funcţională. Infrastructura nu este dezvoltată, cea mai mare parte a caselor nefiind conectată la reţeaua de canalizare.

Centru (inclusiv ŞP) – sectorul include partea centrală şi de nord, numită şi zona Şcolii Profesionale, de-a lungul drumului Cimişlia – Hânceşti. Sectorul Centru are cea mai dezvoltată (neuniform) infrastructură şi economie, care influenţează şi sectoarele aflate în proximitatea acesteia. Zona Centru include şi un sector care conform perspectivelor de dezvoltare stipulate în Strategia de dezvoltare şi a PUG va deveni loc de agrement, odihnă activă şi sport.

Recea – sector periferic, situat în sudul oraşului, de-a lungul drumului R3 Cimişlia – Basarabeasca. În anii 1950, Recea era un sat separat de oraşul Cimişlia, care avea primărie proprie. Infrastructura este subdezvoltată.

Cogâlnic – Sector în partea de nord-est a oraşului, alături de zona Decebal este traversat de râul Cogâlnic. În acest sector se află principala zonă industrială din oraş, care a influenţat dezvoltarea sectorului. Infrastructura este subdezvoltată în comparaţie cu restul oraşului. Aici există clădirea fostului gimnaziu, care a fost închis în anul 2017.

Figură 2 Delimitarea sectoarelor oraşului Cimişlia

2.2 Diagnoza zonelor degradate

Determinarea zonelor degradate a fost realizată prin analiza tuturor sectoarelor din oraş în baza a 5 categorii de indicatori: sociali, economici, de mediu, tehnici, spaţial – funcţionali. Această

analiză a permis studierea sectoarelor orașului din toate perspectivele, ceea ce a facilitat înțelegerea pe deplin a situației complexe la nivelul fiecărui sector.

Adițional analizei cantitative (în baza indicatorilor și a datelor statistice colectate), persoana responsabilă de revitalizare din cadrul Primăriei Cimișlia, împreună cu membrii Comitetului de Coordonare și facilitatorul locali, au realizat vizite în teren pentru a acumula informații calitative și a înțelege corect realitatea din sectoarele orașului.

Tabel 2. Lista Indicatorilor utilizați în analiza sectoarelor orașului

Domeni u	Nr.	Denumire Indicator	Sursa	Progresiv/reg resiv
Social	1	Persoane nevăzătoare	Direcția Asistență socială Cimișlia	Regresiv
	2	Ponderea populației îmbătrânite	Primăria Cimișlia	Regresiv
	3	Persoane ținute la pat	Direcția Asistență socială Cimișlia	Regresiv
	4	Familii peste 4 copii	Primăria Cimișlia	Regresiv
	5	Grupuri de inițiativă	Primăria Cimișlia	Progresiv
	6	% Participare alegeri	Comisia Electorală Centrală	Progresiv
Econo mic	1	Numărul de întreprinderi	Agencia Servicii Publice Cimișlia	Progresiv
	2	Numărul de întreprinderi înregistrate/ Radiate	Agencia Servicii Publice Cimișlia	Progresiv
Mediu	1	Suprafață zone verzi	IM Servicii Publice Cimișlia	Progresiv
	2	Intensitatea Circulației rutiere	Planul urbanistic general	Regresiv
Spațial Funcțio nal	1	Instituții socio-culturale	Primăria Cimișlia	Progresiv
	2	Locuri de joacă pentru copii amenajate	Primăria Cimișlia	Progresiv
	3	Accesul la transportul public	Primăria Cimișlia	Progresiv
Tehnic	1	Lungimea drumurilor cu îmbrăcăminte rigidă	Primăria Cimișlia	Progresiv
	2	Acces la canalizare (locuitori conectați)	Primăria Cimișlia	Progresiv
	3	% străzi iluminate	Primăria Cimișlia	Progresiv

Pentru determinarea zonelor urbane degradate cea mai mare importanță s-a acordat identificării fenomenelor sociale negative. Astfel în cadrul analizei, 6 dintre cei 16 indicatori analizați la nivel de sectoare sunt indicatori sociali. Pentru asigurarea comparabilității sectoarelor, au fost utilizați indicatorii relativi, aflându-se valoarea acestora la nivel de sector, raportată la 1000 de locuitori (la nivel de sector). Rezultatul obținut la nivel de sector a fost comparat cu valoarea medie pe oraș. Pentru a identifica cele mai degradate sectoare orășenești la fiecare sferă de analiză, acestea au fost sortate după intensitatea indicatorului analizat de la cel mai degradat la cea mai bun sector locativ. Respectiv, pentru sectorul cu cel mai rău rezultat, s-au atribuit 7 puncte, pentru sectorul locativ cu cel mai bun rezultat – atribuindu-se doar 1 punct. Tabelele cu datele totale la nivel de sector, dar și raportate la 1000 de locuitori sunt anexate la Program.

Metodologia specifică pentru analiza datelor pe categorii este explicată la fiecare paragraf.

2.2.1 Analiza fenomenelor sociale cheie

Pentru a identifica intensitatea fenomenelor sociale negative la nivel de sectoare ale orașului, au fost analizați, în total, 6 indicatori sociali. Indicatorii din domeniul social pot fi divizați în două categorii:

- indicatori care reflectă existența persoanelor cu risc sporit de excluziune socială;
- indicatori ai nivelului de activism civic.

Astfel, putem identifica zonele în care intensitatea acestor două categorii de indicatori este la un nivel mai înalt.

Indicatorii sociali analizați reflectă situația socială în sectoarele orașului din perspectiva a 2 fenomene – nivelul vulnerabilitate socială și nivelul activismului civic.

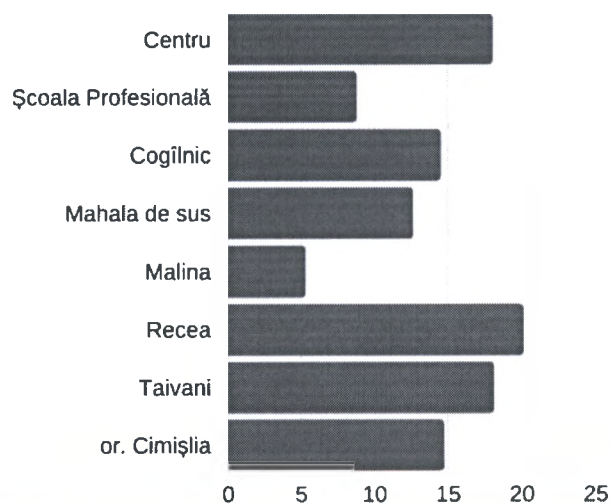
Tabel 3. Rezumatul analizei indicatorilor sociali cheie

Denumirea indicatorului	Zona urbană analizată							
	Centru	Școala Profesională	Cogâlnic	Mahala de sus	Malina	Recea	Taivani	Or. Cimișlia
Beneficiari centrul social	8.2	7.6	7.2	7.2	4.0	10.5	6.4	7.3
Persoane nevăzătoare	3.9	1.3	1.5	1.4	0.7	1.6	3.7	2.3
Persoane ținute la pat	4.6	0.0	4.6	3.9	0.7	6.4	4.8	3.9
Familii cu peste 4 copii	1.3	0.0	1.1	0.0	0.0	1.6	3.2	1.1
Copii social vulnerabili	3.9	2.5	6.7	3.9	8.0	4.0	4.3	4.8
Persoane cu dizabilități	30.2	37.8	33.6	30.4	27.8	39.5	40.9	33.5
Grupuri de inițiativă	6.2	5.0	4.6	2.9	6.6	4.0	3.2	4.7
<i>*Valoarea fiecărui indicator reprezintă rezultatul raportului: indicatorul primar la 1000 locuitori la nivel de sector.</i>								

Numărul persoanelor social vulnerabile - este unul din fenomenele sociale care pot fi analizate din perspectiva indicatorilor colectați (1-4). După analiza acestor indicatori putem spune că 13,1% din populație au vârsta de peste 63 ani, persoane care au un risc social sporit. Anume persoanele în etate, din cauza veniturilor reduse sunt cele mai expuse la riscurile sărăciei. Dacă este să analizăm orașul Cimișlia din perspectiva indicatorilor sociali, putem spune ca peste 15 persoane la 1000 de locuitori sunt persoane cu risc social sporit. Astfel, sectorul Recea are cu 37% mai multe persoane socialmente vulnerabile în comparație cu media pe oraș, în sectoarele Taivani și Centru fiind cu 23% peste media pe oraș.

Administrația publică locală nu are întotdeauna resurse financiare necesare, sursele de finanțare nu sunt explicit reglementate, astfel este afectată capacitatea de a face ca sistemul de protecție socială să funcționeze eficient. Actorii comunitari (asistenții sociali comunitari, lucrătorii sociali,) nu asigură continuu și organizat identificarea persoanelor care au nevoie de protecție socială. În foarte multe cazuri, persoanele în dificultate solicită sprijin și atunci asistenții sociali se implică în evaluarea situației economice și sociale a persoanei și determină dacă ea are sau nu nevoie de măsuri de protecție socială. În multe situații alți actori comunitari sunt indiferenți

Ponderea persoanelor social vulnerabile/ raportate la 1000 locuitori

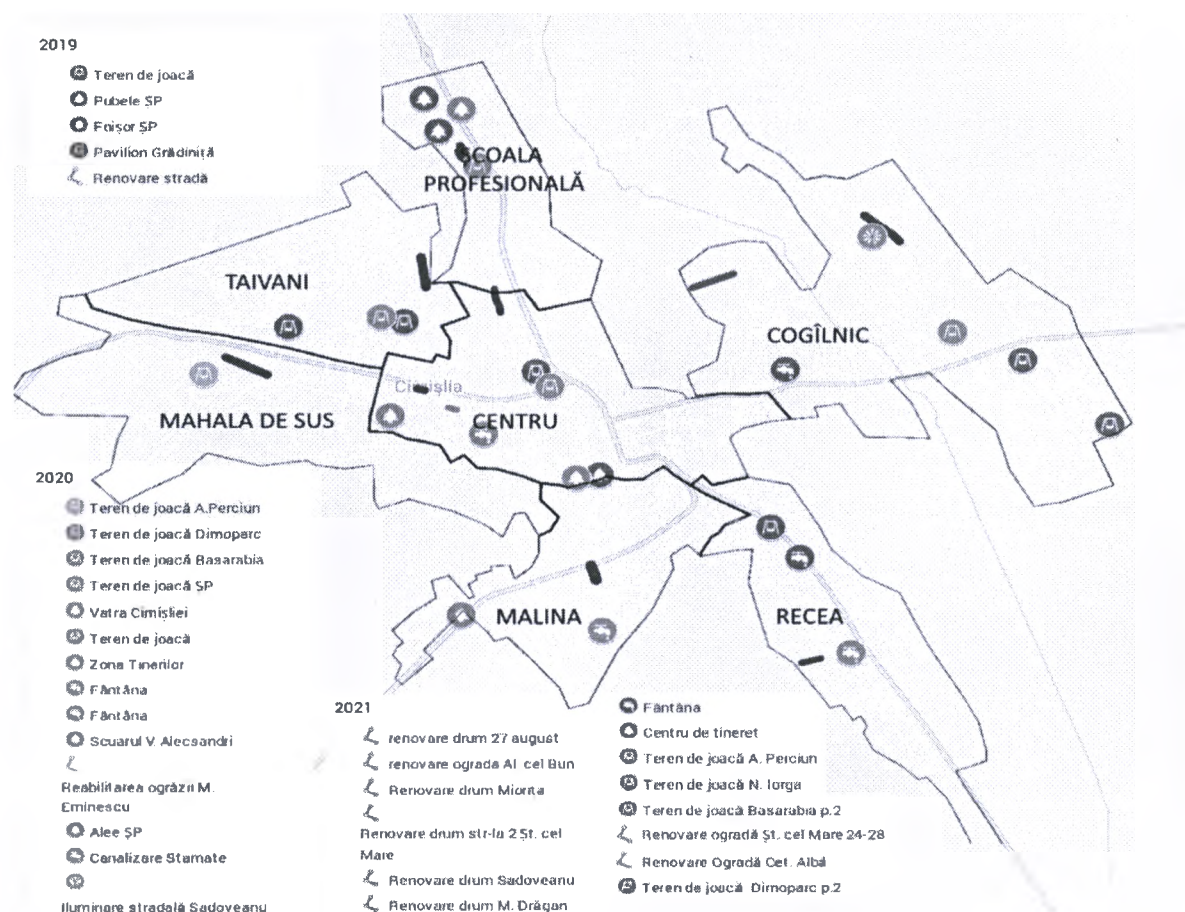

Figură 2 Ponderea persoanelor vulnerabile

la situația celor aflați în dificultate. În aceste condiții, multe persoane în vulnerabile rămân în afara sistemului de protecție socială. Totodată, infrastructura socială trebuie dezvoltată, inclusiv din perspectiva elaborării unor instrumente soft de susținere a persoanelor aflate în dificultate, pentru ca acestea să nu fie marginalizate.

Nivelul activismului civic la nivel de zone urbane a fost analizat prin indicatorii - Numărul grupurilor de inițiativă (raportat la 1000 locuitori) și rata de participare la ultimele alegeri. Ambii indicatorii sunt reprezentativi existând date publicate de Comisia Electorală Centrală și Primărie.

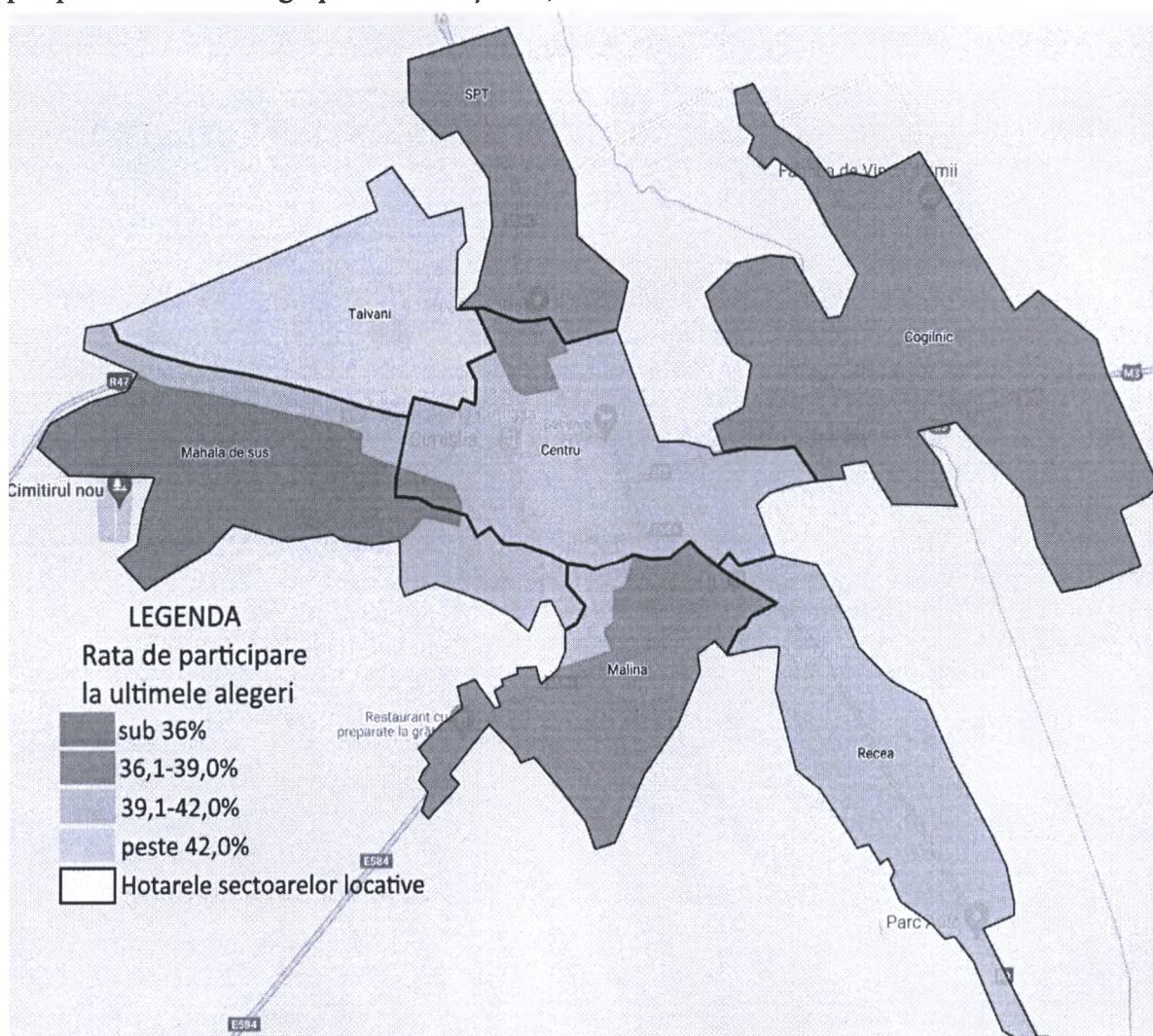
Numărul Grupurilor de inițiativă reprezintă un indiciu privind nivelul de implicare a cetățenilor în viața publică a orașului, în procesul de soluționare a problemelor publice și manifestarea interesului față de situația comunității. Numărul grupurilor de inițiativă sau grupurilor neformale reflectă implicarea civică a cetățenilor în problemele comunității. În perioada 2019-2021 au fost implementat programul "Bugetul Inițiativelor Civice", prin care au fost finanțate proiecte mici, propuse de cetățenii din diferite sectoare ale orașului. Programul presupune și colectarea de contribuție proprie în implementarea inițiativei, astfel putem spune că inițiativa locuitorilor nu se oprește doar la depunerea unui formular sau solicitări către primărie. Pe parcursul anilor, sursele financiare alocate pentru implementarea programului și numărul grupurilor de inițiativă a crescut, după rezultatele acestuia putem identifica zonele ale orașului în care locuitorii au fost mai activi. Astfel, la apelurile de finanțare ale programului au participat 59 grupuri de inițiativă, cele mai active sectoare fiind Malina, Centru și Școala profesională, toate cu peste 5 grupuri de inițiativă raportate la 1000 locuitori. La polul opus se află sectoarele Recea (4,1), Taivani (3,2) și Mahala de sus (2,9 Grupuri de inițiativă raportat la 1000 de locuitori).

Figură 4 Locația proiectelor mici implementate în cadrul Bugetului Inițiativelor civice

Un alt indicator care completează datele privind activismul civic este rata de participare la alegeri. După analiza ratei de participare la alegeri putem identifica circumscripții electorale în

care tradițional acest indicator este sub media pe oraș, și viceversa. Pentru analiza acestui indicator, au fost analizate datele de la Alegerile parlamentare din 11 iulie 2021. În figura 4, vedem unitățile de analiză care înregistrează o rată scăzută de participare la alegeri, acestea practic coincid cu sectoarele cu cele mai puține grupuri de inițiativă. Delimitarea sectoarelor este diferită de cea a circumscripțiilor electorale, în figura 4 hotarele sectoarelor delimitate au fost suprapuse cu cele ale circumscripțiilor. Putem observa că cea mai scăzută rată de participare la alegeri s-a înregistrat în sectorul Mahala de sus, ceea ce corespunde cu cel mai mic număr de grupuri de inițiativă raportat la o mie de locuitori, respectiv putem numi această zonă cea mai pasivă din punct de vedere a implicării civice. Zonele Malina, Școala Profesională și Cogâlnic de asemenea înregistrează o rată de participare mai mică decât media pe oraș. În același timp, putem menționa că sectorul Taivani înregistrează cea mai mare rată de participare la alegeri, chiar dacă din perspectiva numărului grupurilor de inițiativă, este una din zonele cu cel mai scăzut indicator.

Figură 5 Rata de participare la ultimele alegeri (anul 2021)

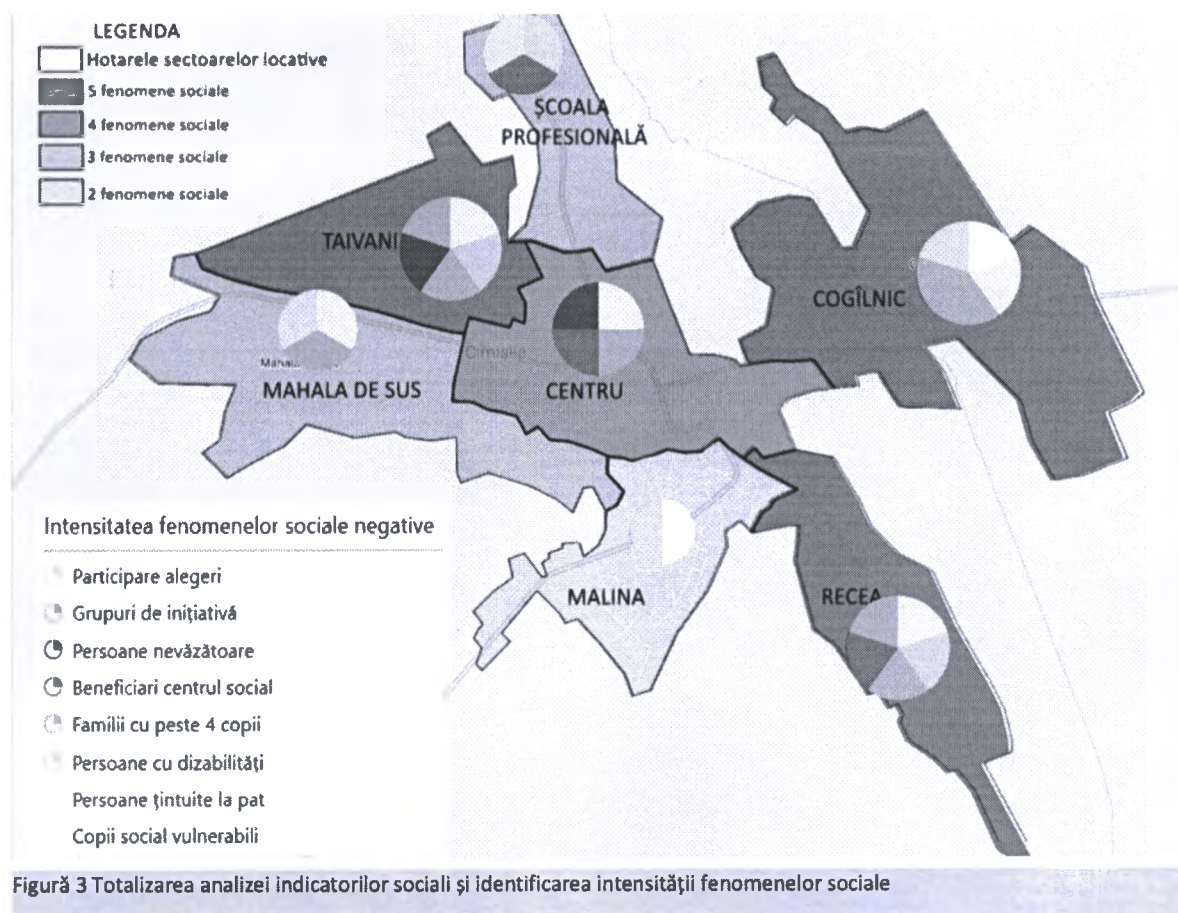
Intensitatea fenomenelor sociale negative

În urma totalizării analizei indicatorilor sociali, putem evidenția 3 sectoare locale care înregistrează cel mai mare punctaj și concentrează mai multe fenomene sociale negative și anume – Taivani, Recea și Cogâlnic. Toate aceste 3 sectoare au peste 55 locuitori din o mie care fac parte din categoria social vulnerabili. Sectorul Taivani la 5 din cei 7 indicatori se regăsește printre primele 3 cele mai degradate sectoare. Printre indicatorii cu cel mai înalt impact social sunt

numărul mare al persoanelor cu dizabilități, a persoanelor nevăzătoare și a familiilor cu mulți copii.

Sectorul Recea însumează cea mai mare pondere a persoanelor vulnerabile la 1000 de locuitori – 63,6 persoane, totodată aici fiind cel mai mare număr al persoanelor care beneficiază de serviciile cantinei sociale și persoanele ținute la pat.

În sectorul Cogâlnic se observă un activism civic scăzut, atât la numărul grupurilor de inițiativă, cât și la rata de participare la alegeri fiind unul din sectoarele cu cele mai slabe rezultate. În același timp observăm și indicatori sociali, în această zonă fiind un număr mare al copiilor socialmente vulnerabili.

Figură 3 Totalizarea analizei indicatorilor sociali și identificarea intensității fenomenelor sociale

2.2.2 Analiza altor fenomene negative

Descrierea economiei

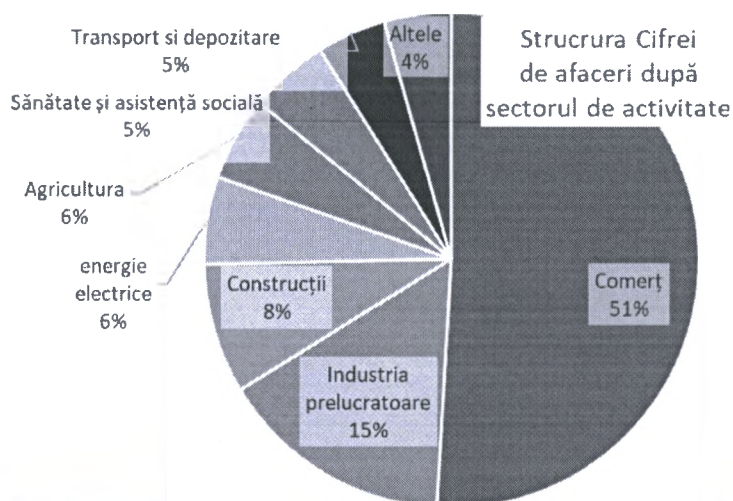
Unul dintre indicatorii care demonstrează nivelul de dezvoltare economică a orașului este numărul agenților economici. Sursa de informații pentru analiza dezvoltării economice la nivel de sectoare locale este Registrul de stat al unităților de drept privind întreprinderile înregistrate în Republica Moldova publicat de Agenția Servicii Publice.

În orașul Cimișlia, în anul 2021 activau peste 548 de întreprinderi conform datelor Agenției Servicii Publice. În structura economiei locale predomină comerțul, cu peste 50% din numărul întreprinderilor și cifra de afaceri înregistrată⁶.

Majoritatea întreprinderilor comerciale sunt deschise de antreprenorii locali. Ponderea înaltă a comerțului este influențată de poziționarea orașului la intersecția căilor de comunicație, dar și a migrației populației, remitențele cărora contribuie la creșterea puterii de cumpărare. În oraș sunt câteva

zone industriale, în care activează doar o parte din întreprinderile mari, rămase din perioada sovietică. Un alt fenomen negativ înregistrat este scăderea numărului de salariați în sectorul real al economiei, care a scăzut cu circa 29% în raionul Cimișlia, în anii 2012-2016 conform datelor BNS. Raionul Cimișlia fiind printre raioanele cu cea mai mare scădere a acestui indicator.

Pentru identificarea sectoarelor în care se înregistrează fenomene economice negative, a fost analizat numărul întreprinderilor și diferența dintre numărul întreprinderilor înregistrate și cele radiate (Figura 5). În sectorul Centru sunt înregistrate cele mai multe întreprinderi, peste 33% din numărul total, aici fiind poziționate majoritatea întreprinderilor comerciale și de prestare a serviciilor (fiind amplasate proporțional, preponderent doar în zona ultracentrală). Totodată, în urma analizei numărului întreprinderilor înregistrate și radiate la nivel de sectoare, observăm că în sectorul Taivani se înregistrează cea mai mare creștere a numărului de întreprinderi cu 8 la număr. O balanță pozitivă se înregistrează și în sectoarele Centru și Cogâlnic, în creștere cu câte 5 întreprinderi în perioada 2019-2021. De cealaltă parte, în sectoarele Malina, Recea și Mahala de Sus înregistrează scădere a numărului de întreprinderi, în perioada de analiză scăzând cu câte 3 unități în fiecare sector.

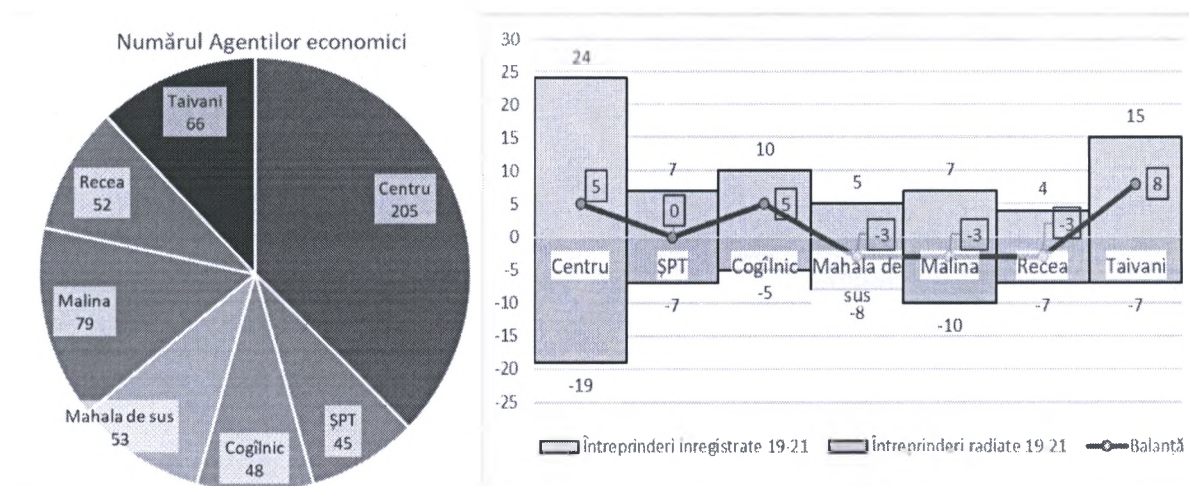

Figură 7 Structura economică locală după cifra de afaceri

⁶ datele Biroului Raional de Statistică:

http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/60%20Statistica%20regionala/60%20Statistica%20regionala_03%20FM/SAL020400reg.px/table/tableViewLayout1/?rxid=b2f27d7-0b96-43c9-934b-42c1a2a9a774

Astfel, se evidențiază sectoarele Recea, Mahala de Sus și Malina în care numărul întreprinderilor este în scădere, iar numărul mediu de întreprinderi este redus. Totodată, sectorul Recea înregistrează și cel mai scăzut activism antreprenorial, aici înregistrându-se doar 3 întreprinderi în ultimii 3 ani. Chiar dacă în sectorul respectiv sunt amplasate principalele infrastructuri de suport în afaceri - Parcul Industrial, Zona Economică Liberă și Platforma Industrială Multifuncțională.

Figură 8 Evoluția numărului agenților economici pe sectoare rezidențiale

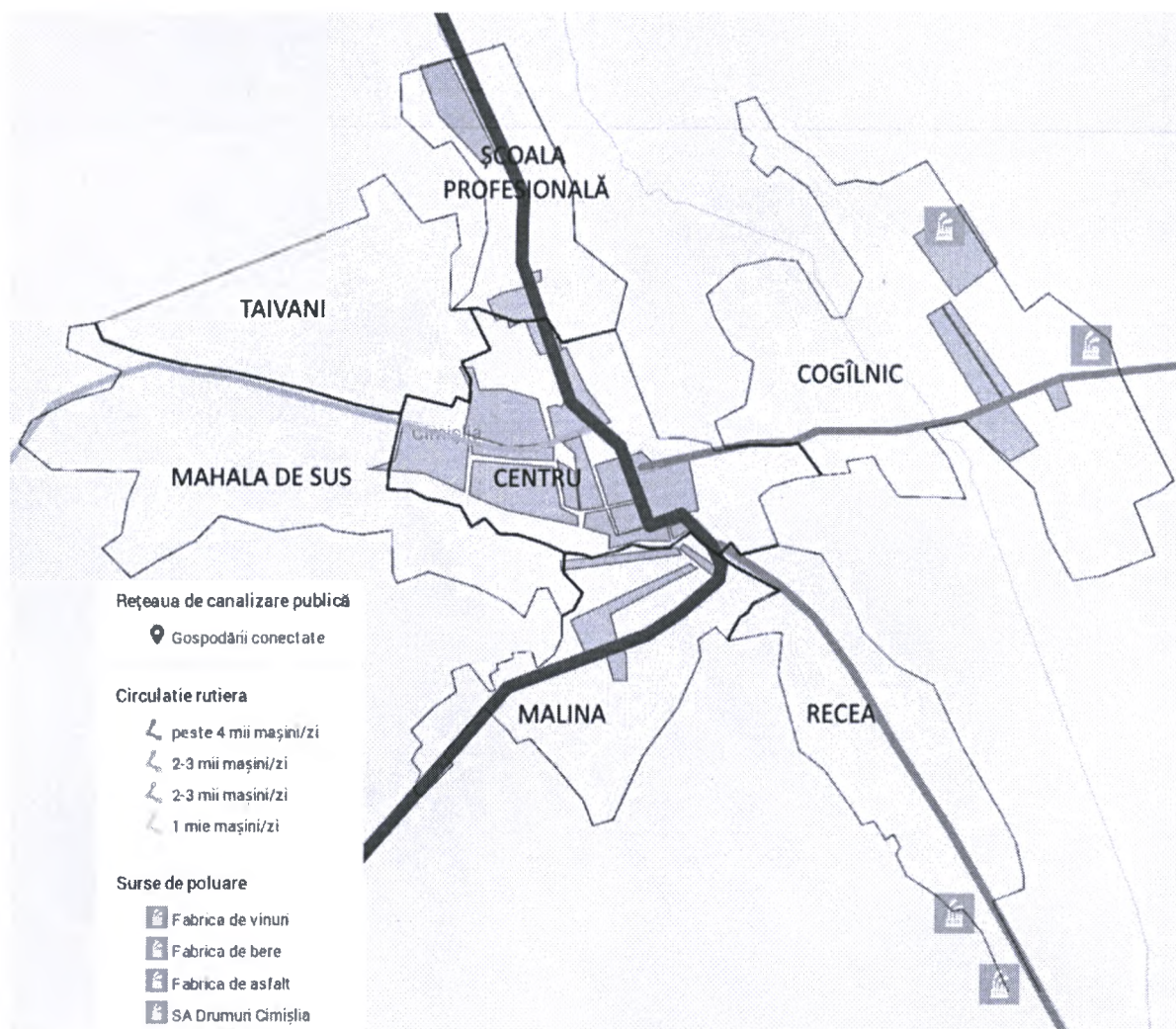
Descrierea factorilor de mediu

Calitatea factorilor de mediu este un factor important în dezvoltarea urbană durabilă. Majoritatea datelor statistice și a rapoartelor publice privind starea mediului sunt doar la nivel de raion sau localitate. Astfel este dificil de a identifica date prin care am putea determina zonele urbane cu cea mai acută situație a factorilor de mediu. Pentru a avea o imagine clară a stării mediului la nivel de sectoare ale orașului au fost analizați indicatori cantitativi și calitativi. Intensitatea circulației rutiere, sectoarele locative conectate la rețeaua de canalizare și principalele focare industriale de poluare au fost reflectate în figura 6.

Unul din principalii poluanți sunt drumurile, orașul Cimișlia aflându-se la intersecția mai multor drumuri magistrale și naționale cu circulație intensă. Fluxul intens de transport auto duce la poluarea fonică și a aerului. Conform datelor prezentate în Strategia infrastructurii transportului terestru pentru anii 2008-2017, dar și a datelor din cadrul Planului Urbanistic General a fost făcută analiza intensității circulației rutiere pe principalele drumuri naționale și regionale. Astfel cea mai intensă circulație se înregistrează pe drumul M3 și R3 care vine dinspre Chișinău și Hâncești, cu peste 4000 de mașini zilnic, drum care trece de-a lungul sectorului Centru (în special zona Școlii Profesionale). Drumul M3 care duce spre Comrat (sectorul Malina), R3 direcția Basarabeasca (sectorul Recea) și R26 direcția Tighina (sectorul Decebal) au intensitate de circulație similară cuprinsă între 2000-3000 de mașini zilnic. Drumul R47 care trece prin sectorul Alexandru cel Bun se circulă mai puțin de 1000 de mașini zilnic. Intensitatea circulației rutiere ar putea fi diminuată în urma construcției șoselei de centură a drumului magistral M3, ceea ce va reduce semnificativ circulație rutieră, îndeosebi pe traseul M3 și R47.

Totodată, în cadrul Planului de Adaptare la Schimbările Climatice a orașului Cimișlia 2022-20257, au fost analizate mai multe aspecte legate de calitatea factorilor de mediu. Principalele focare de poluare a mediului se situează în sectorul Recea și Cogîlnic. În sectorul Recea la distanță de circa 400 m de sectorul locativ, este situată uzina de fabricare a asfaltului și

⁷ <https://bit.ly/3uCtrx2>

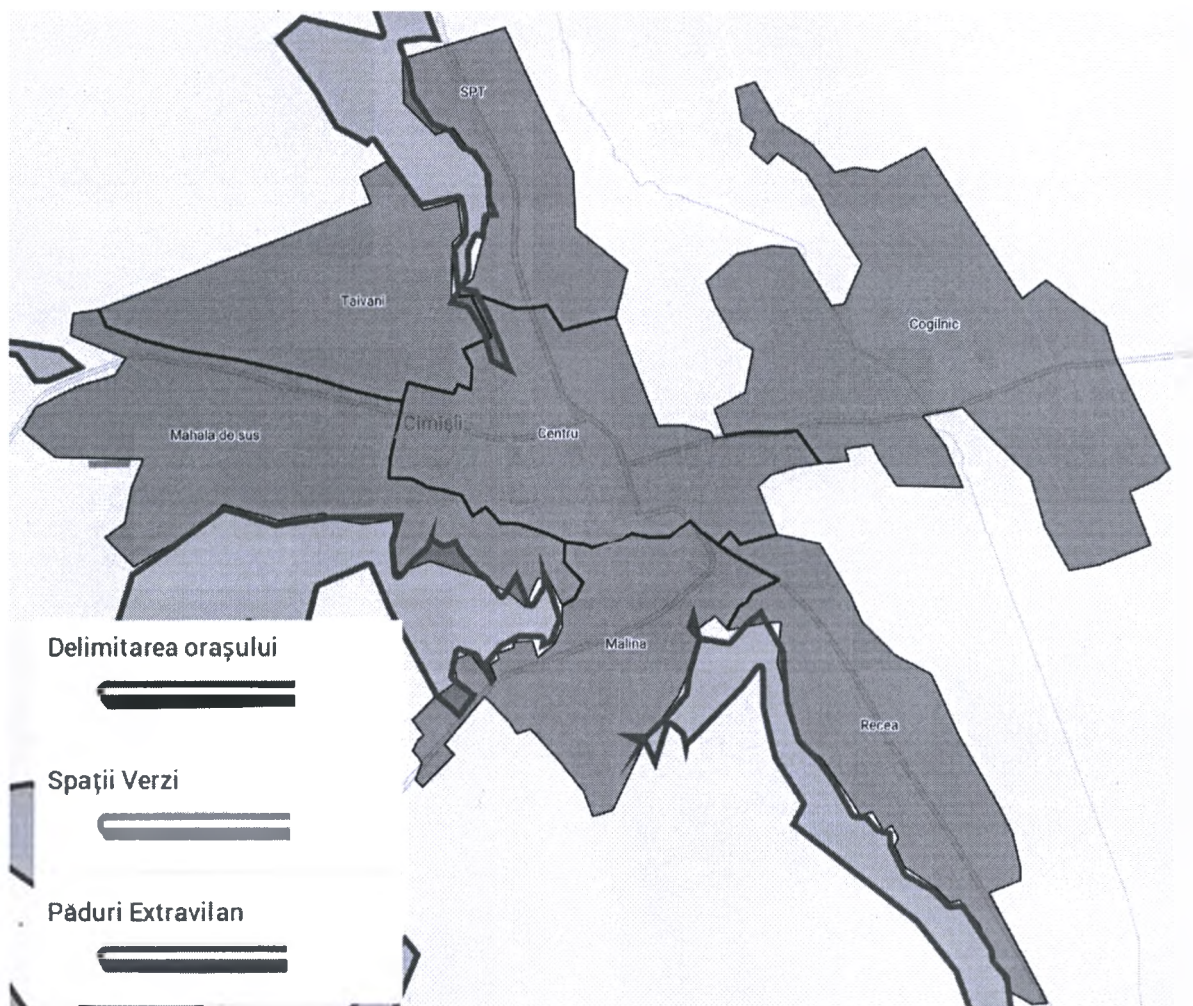

Figură 9 Calitatea factorilor de mediu

Cimișlia Drumuri SA. De asemenea, sectorul este intersectat de drumul Hâncești – Basarabeasca, sectorul nefiind conectat la rețeaua de canalizare, respectiv sunt poluate apele subterane și solul. Sectorul Cogâlnic are drept poluanți principali Fabrica de vinuri și Fabrica de bere, care prin deversările în rețeaua de canalizare avariata, la moment poluează mediu. Din perspectiva conectării la rețeaua de canalizare, sectoarele Mahala de Sus și Taivani – 0% din gospodării sunt conectate la rețeaua centrală. La moment în sectorul Cogâlnic este implementat proiectul de infrastructură "Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia", finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL). În cadrul acestuia va fi conectat peste 90% din sectorul Cogâlnic, o parte din sectorul centru (str. Decebal, Suveranității) și o parte din sectorul Taivani și Mahala de sus (str. Miorița, A. Marinescu, N. Bălcescu, Luceafărul, Teilor).

Un alt indicator analizat este suprafața spațiilor verzi pe teritoriul orașului. La moment primăria este în proces de înregistrare a zonelor verzi urbane. Suprafața totală a zonelor verzi fiind de peste 22 ha, ceea ce reprezintă 2.03% din suprafața intravilanului orașului. În același timp, în apropierea nemijlocită a sectoarelor locative există zone verzi - păduri, care sunt gestionate de ÎS Întreprinderea Silvo-Cinegetică Cimișlia. Pentru a avea o analiză veridică a celor mai verzi zone, a fost analizată și suprafața pădurilor ce se află la distanța de 100 m de hotarele intravilanului sectoarelor locative. Astfel, din perspectiva acestui indicator în orașul Cimișlia sunt 84 ha de păduri, care se află în nemijlocită apropiere a orașului, ceea ce presupune 7,7% din suprafața

oraşului. La nivel de sectoare locative, cele mai verzi pot fi numite sectorul Centru şi SPT, care au cea mai mare suprafaţă de zone verzi (de 9,6% şi 5,7 % din suprafaţa totală). Restul zonelor locative au mai puţin de 1% din suprafaţa sa acoperită cu păduri. Dacă este să analizăm şi pădurile din apropierea sectoarelor locative, atunci cele mai verzi zone pot fi numite sectoarele Şcoala Profesională, Recea şi Mahala de Sus. La polul opus putem menţiona zonele Centru şi Cogâlnic. Ultimul înregistrează doar 0,14% din suprafaţa sa acoperită cu zone verzi, fiind un indicator de 65 de ori mai mic decât media pe oraş.

Figură 10 Distribuția pădurilor și zonelor verzi

În concluzie, din punct de vedere al factorilor de mediu, cele mai degradate sectoare sunt Recea, Cogâlnic şi Centru, aici fiind prezenţi cei mai mulţi factori de poluare a mediului. În special putem menţiona sectorul Cogâlnic unde se înregistrează cei mai mulţi factori de poluare şi cea mai scăzută pondere a zonelor verzi.

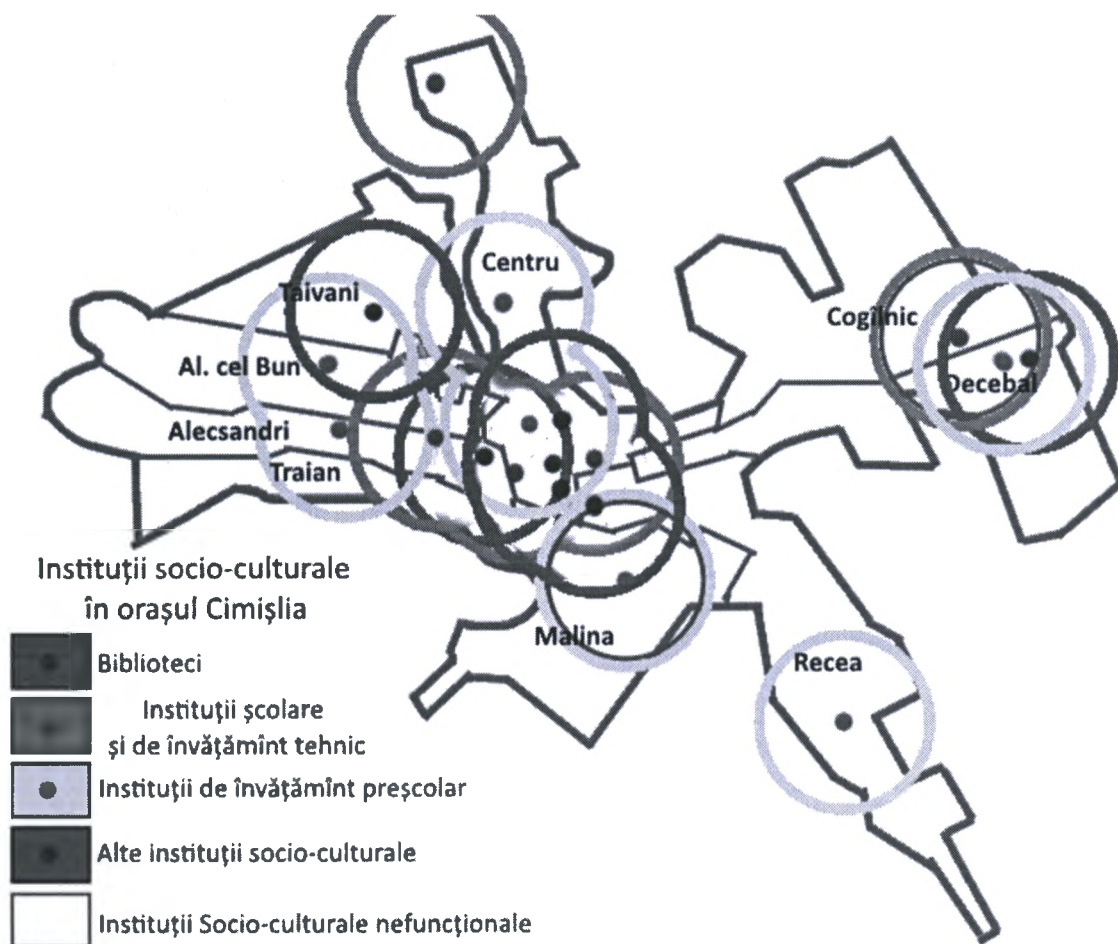
Sfera spaţial-funcţională

Oraşul Cimişlia este un oraş mic, având câte un singur prestator de servicii medicale, de securitate şi alte servicii publice, care sunt situate în zona (ultra) centrală a oraşului, sau în apropiere de aceasta, fapt menţionat în Planul Urbanistic General al oraşului. De asemenea, majoritatea instituţiilor de comerţ şi alimentaţie publică sunt situate în centrul oraşului conform aceluiaşi PUG. În cadrul analizei spaţial-funcţionale au fost analizaţi prestatorii de servicii

educaționale și socio-culturale din oraș, și anume: școlile, grădinițele, bibliotecile ș.a. Prezența instituțiilor socio-culturale, presupune existența unui spațiu de interacțiune în care sunt promovate valorile spirituale și activismul civic.

În orașul Cimișlia există 15 terenuri de joacă, repartizate în mai multe sectoare din oraș. Totuși, acestea necesită a fi îmbunătățite pentru a fi atractive pentru copii și părinți.

Sub aspectul amenajării teritoriului, în oraș se poate observa numărul insuficient de spații de agrement, terenuri sportive, parcuri etc.

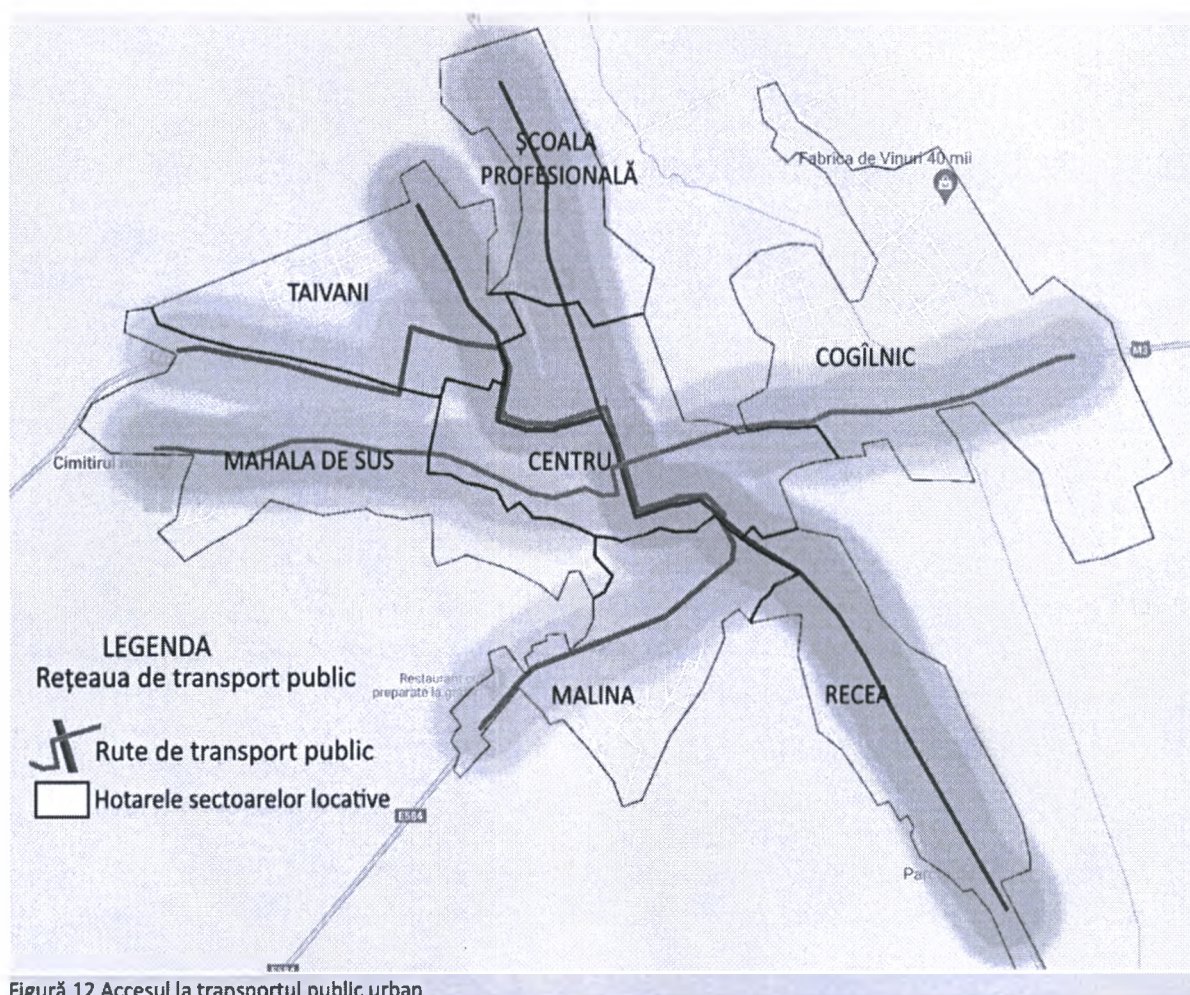
Figură 11 Distribuția instituțiilor prestatoare de servicii socio-culturale

În figura 10, locația instituției publice a fost prezentată cu o rază adiacentă de 500 m, pentru a arăta sectoarele care au cea mai mică suprafață acoperită. Putem menționa că sectoarele care sunt mai aproape de centrul orașului au acces la mai larg la serviciile educaționale și socio-culturale. Totodată, nu există nici un sector care să fie acoperit în totalitate de raza instituțiilor socio-culturale. Sectoarele Recea și Malina au cele mai mari suprafețe neacoperite de aria instituțiilor socioculturale. În sectorul Recea existând doar o grădiniță, iar sectorul Malina nu are nici o instituție socio-culturală, astfel locuitorii sunt nevoiți să se deplaseze la instituțiilor din sectorul Centru.

Analiza rețelei de transport public, denotă faptul că există cartiere care au acces scăzut la transportul public local. Pentru a identifica sectoarele orașului cu cele mai bune conexiuni la transportul public local, au fost analizate rutele de transport public și s-au stabilit zonele urbane cu o distanță mai mare de 500 m de ruta de transport public. Trebuie să menționăm că în fiecare sector locativ este traversat de cel puțin o rută de transport public. Care circulă zilnic, în intervalul orelor 7-17 (7-14 în weekend), cu periodicitatea de un transport public pe oră. Cele mai bune conexiuni

la rețeaua de transport public sunt în sectoarele Centru, Recea și Școala profesională. De cealaltă parte sectoarele Taivani, Malina și în special Cogâlnic au un număr sporit de gospodării, distanța față de cea mai apropiată stație a transportului public este mai mare de 500 m. În sectorul Cogâlnic, circa 50% din nr. de gospodării au de parcurs o distanță de peste 500 m. până la cea mai apropiată stație de autobuz.

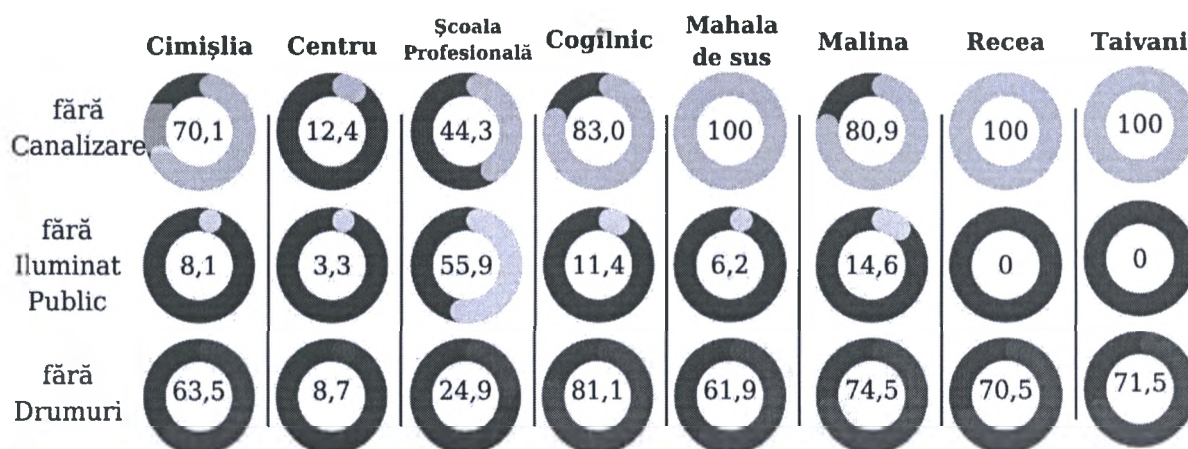
Așadar, din perspectiva analizei indicatorilor spațiali funcționali, sectoarele Recea, Malina și Cogâlnic sunt mai defavorizate din perspectiva accesului la serviciile socio-culturale în comparație cu restul orașului.

Figură 12 Accesul la transportul public urban

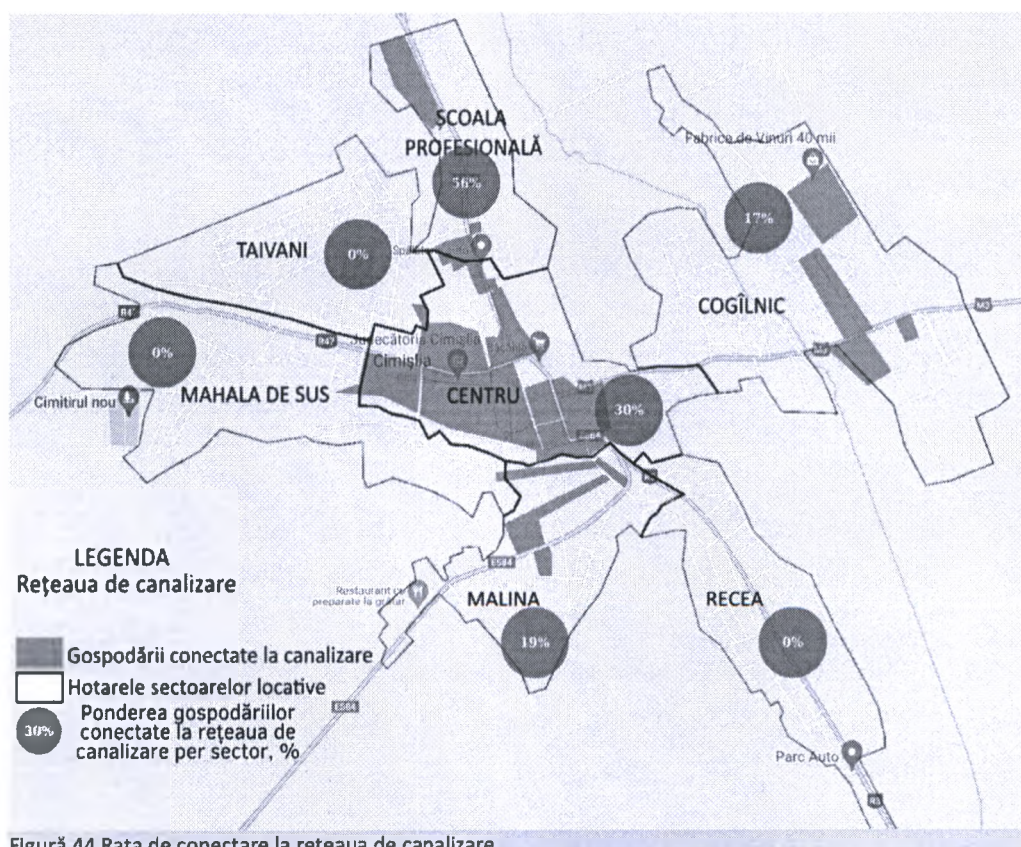
Sfera tehnică

Analiza indicatorilor tehnici a fost realizată în baza ratei de conectivitate la utilitățile publice și infrastructură. Toate sectoarele orașului sunt conectate la rețelele de apeduct, gaz, telefonie, internet, energie electrică. Respectiv pentru identificarea zonelor degradate din punct de vedere a indicatorilor tehnici putem numi rata de conectare la rețeaua de canalizare, străzile fără iluminat public stradal și starea drumurilor locale.

Figură 13 Rata de conectare la utilitățile publice, pe sectoare locale

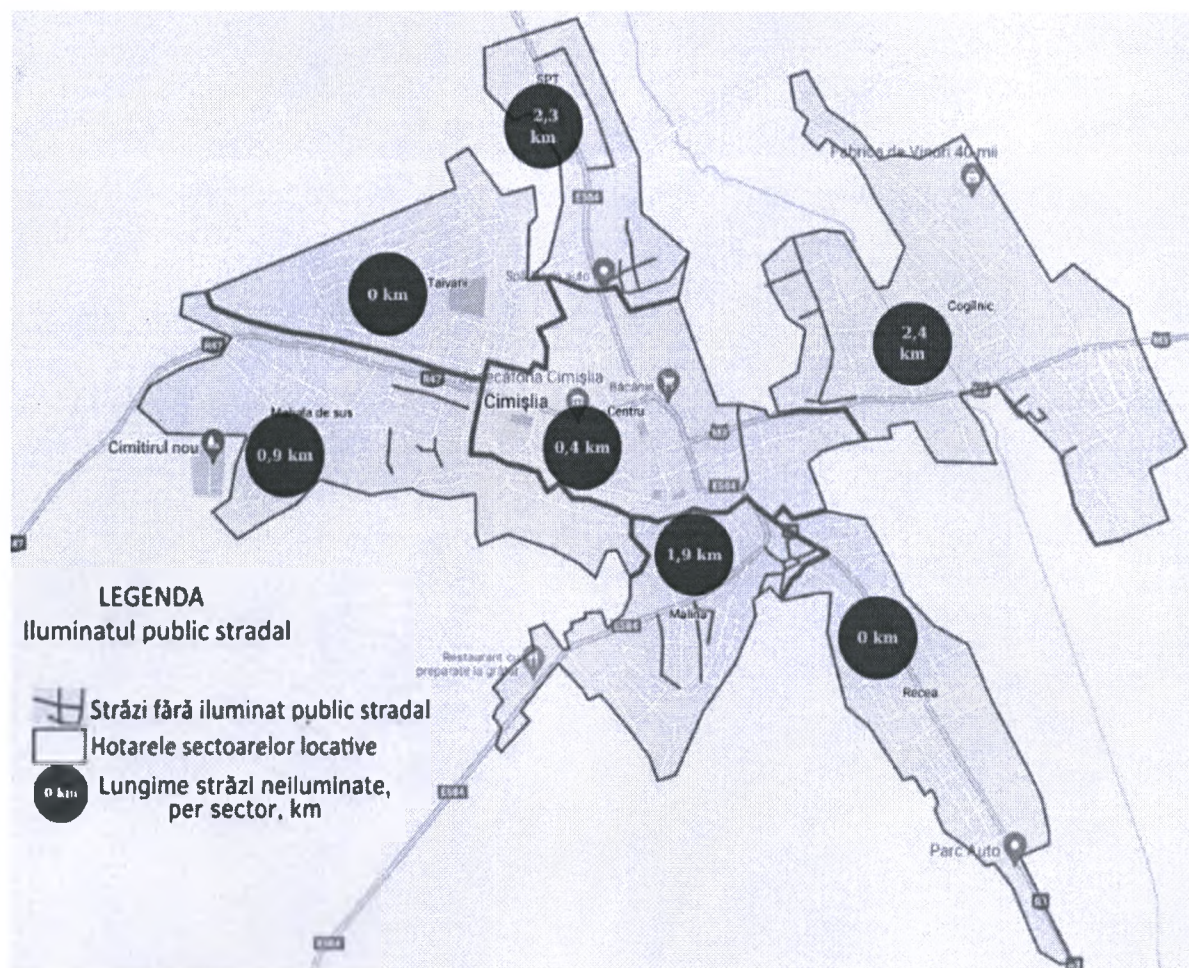
Rețeaua de canalizare este dezvoltată neproportional în sectoarele orașului Cimișlia, conductele fiind învechite. Rata de conectare medie în orașul Cimișlia este de 30% din numărul populației. La nivel de zone de analiză în sectorul Centru se înregistrează cea mai înaltă rată de conectare - 88%, și sectorul Școlii profesionale 56%. În sectoarele Recea, Taivani și Mahala de Sus nu există gospodării conectate la rețeaua publică de canalizare. Totodată, în sectoarele Taivani

Figură 44 Rata de conectare la rețeaua de canalizare

și Mahala de Sus sunt construite rețele de canalizare pentru conectarea parțială a sectoarelor, implementate în cadrul unui proiect din cadrul Fondului Ecologic Național lansat în anul 2014. Din cauza că lucrările nu au fost finalizate, și anume construcția unei stații de pompare pentru conectarea rețelelor la stația de epurare, rețeaua de canalizare nu este funcțională.

În anul 2021 au fost începute lucrările de conectare la rețeaua de canalizare în cadrul „Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia” finanțat din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală. În cadrul acestui proiect va fi conectat practic integral sectorul Cogâlnic, o parte din sectorul Centru și sectorul Taivani. Astfel rata de conectare la rețeaua de canalizare la nivel de oraș va depăși 50%.

Figură 15 Ponderea străzilor cu iluminat public stradal, pe sectoare

Rețeaua de iluminat public stradal este relativ dezvoltată în orașul Cimișlia, circa 97% din lungimea străzilor fiind iluminate. Totuși putem delimita câteva diferențe la nivel de sectoare locale. În sectoarele Taivani și Recea cea mai mare pondere a străzilor iluminate. De cealaltă parte în sectoarele Școala Profesională, Malina și Cogâlnic este cea mai mică pondere a străzilor iluminate.

Calitatea drumurilor este diferită de la un sector la altul, 63,5 % din drumurile orașului Cimișlia fiind în stare rea. Din cauza costurilor mari pentru construcție, reparație, majoritatea acestora sunt fără acoperire rigidă. Doar 36% din drumuri sunt în stare bună și foarte bună. Cea mai mare parte dintre acestea o formează drumurile naționale care traversează orașului Cimișlia. Cea mai rea situație se atestă în sectorul Cogâlnic, unde peste 80 % din drumuri sunt în stare rea, și sectoarele Malina, Taivani și Recea, toate cu peste 70% din drumuri de calitate proastă. Calitatea

drumurilor creează dificultăți și pentru dezvoltarea rețelei de transport public, operatorii locali neavând acces rutier la rutele orașenești.

În concluzie, putem spune că în urma analizei indicatorilor tehnici putem menționa că la moment doar sectorul Centru și Școala Profesională pot fi menționate ca zone cu infrastructura rutieră și de canalizare dezvoltată. Celelalte sectoare urbane confruntându-se cu problema infrastructurii utilităților publice slab dezvoltată.

2.3 Identificarea zonelor urbane degradate

Pentru determinarea zonelor degradate, au fost identificate sectoarele în care fenomenele sociale negative, sunt amplificate de fenomenele negative din domeniile analizate mai sus: economie, mediu, spațial-funcțional și tehnică.

În sectoarele în care intensitatea fenomenelor sociale negative este mai ridicată, vedem și prezența problemelor din alte sfere, ceea ce reflectă o legătură directă între acestea. Sectoarele urbane degradate sunt:

- Recea, cu 5 indicatori sociali negativi înregistrați – practic fiind în top 3 cele mai defavorizate sectoare la fiecare indicator analizat. Printre alte domenii se înregistrează probleme de mediu: un număr scăzut de puncte de colectare a deșeurilor; poluarea aerului și poluare fonică din cauza intensității sporite a circulației rutiere pe drumurile naționale și regionale. Totodată este regiunea care are un potențial economic mare, aici fiind amplasate principalele infrastructuri economice – Zona economică Liberă, Parcul Industrial, Platforma Industrială Multifuncțională.
- Taivani cu 4 indicatori sociali negativi – denotă în special nivelul înalt de vulnerabilitate socială. Totodată, se atestă un activism civic scăzut, chiar dacă este considerat un sector locativ cu populație tânără.
- Cogâlnic – sectorul cu cele mai pronunțate probleme în domeniul economic, mediu, spațial funcțional, tehnic. Totodată aici se înregistrează și indicatorii sociali negativi, fiind mai pronunțați decât în mediu pe oraș. Fenomene complementare din domeniul economic: număr redus de întreprinderi; probleme de mediu: număr scăzut de puncte de colectare a deșeurilor și poluarea aerului; spațial-funcțional: număr redus de instituții socio-culturale; tehnic: lipsa drumurilor cu acoperire rigidă. În același timp, sub aspect de potențial, în sectorul Cogâlnic se regăsește cea mai importantă zonă industrială din oraș. Având o infrastructură industrială dezvoltată în perioada sovietică, potențialul acestuia poate fi valorificat și în prezent.
- Centru – sectorul cu cel mai mare număr de populație, inclusiv care locuiește la bloc. Respectiv, aici se concentrează mai multe fenomene sociale negative. În urma vizitelor în teren, în special strada Decebal și Suveranității (în apropierea liceului nefinalizat), au fost identificate ca cele mai defavorizate zone. Acest sector fiind unul locativ, cu blocuri cu 2 etaje, aici locuiesc mai multe persoane defavorizate, în același timp înregistrându-se cel mai scăzut nivel al activismului civic. Faptul că populația locuiește preponderent în blocuri multietajate, face ca responsabilitatea acestora față de spațiile comune să fie mai scăzută – aceasta observându-se și în urma aplicărilor la programul Bugetul Inițiativelor Civice.

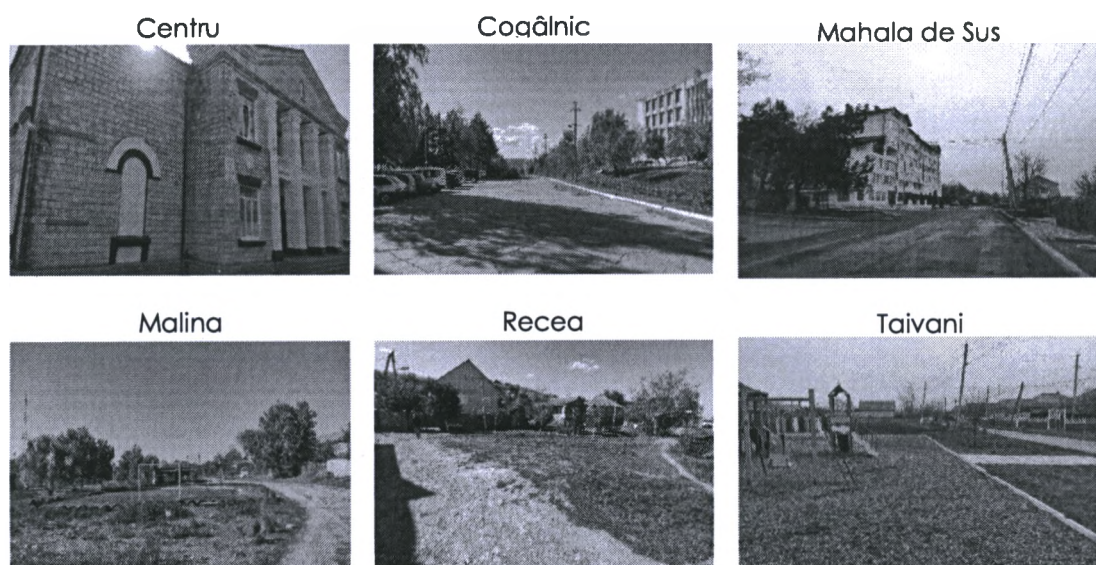
2.4 Determinarea zonei de revitalizare

Conform "Liniilor Directoare privind Revitalizarea Urbană în Republica Moldova", zona de revitalizare este zona care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată, caracterizată printr-o concentrare specifică a fenomenelor negative, pentru care, datorită importanței semnificative pentru dezvoltarea locală, se intenționează implementarea revitalizării.

Tabel 4 Suprafața și numărul populației zonelor degradate și de revitalizare

Sectoare	Suprafața, km ²	Pondere în suprafața orașului	Numărul locuitorilor	Pondere sectorului în numărul total de locuitori
Cimișlia	10,98	100 %	13162	100 %
Recea	1,32	12 %	1332	10 %
Cogâlnic	2,73	25 %	2064	16 %
Taivani	1,38	13 %	2008	15 %
Centru	1,63	15 %	3178	24 %
Total zone degradate	7,06	64 %	8586	65 %
Zona de revitalizare	2,19	20%	1856	17%

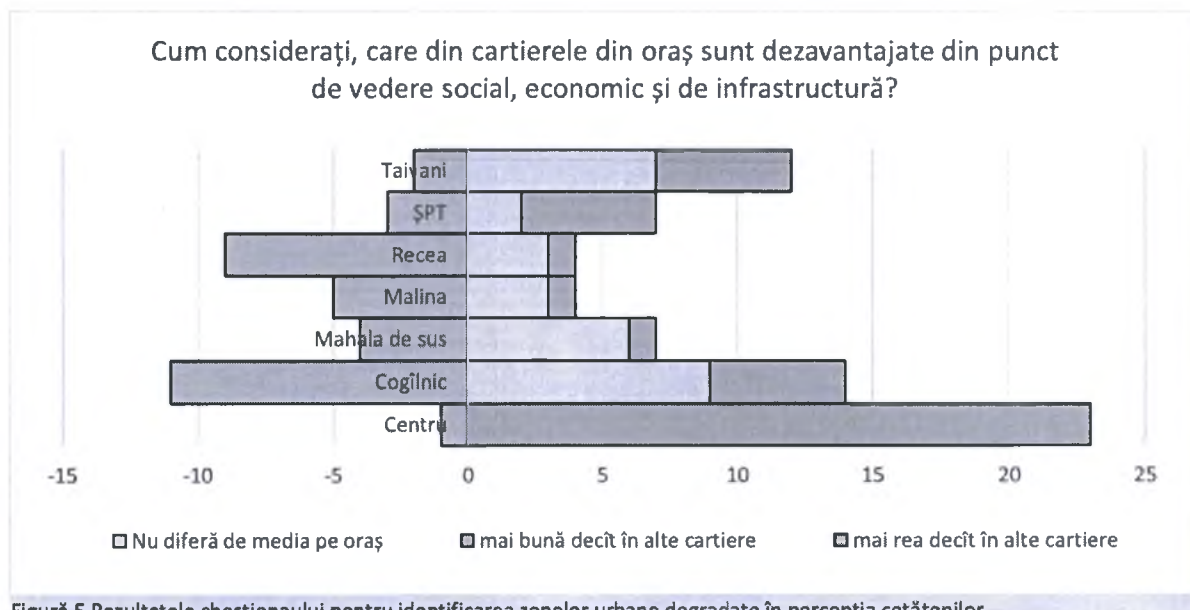
Pentru determinarea zonei de revitalizare, Comitetul de Coordonare pentru revitalizarea urbană a orașului Cimișlia, ca urmare a analizei realizate, a efectuat o serie de vizite în teren, pentru a identifica în mod obiectiv zona de revitalizare. Vizitele au fost organizate în zonele Cogâlnic, Recea, Taivani, Malina, Centru și Mahala de Sus, pentru analiza calitativă a acestora.

Figură 16 fotografii de la organizarea vizitelor în teren pentru identificarea zonei de revitalizare

Totodată, a fost lansat un chestionar online prin care s-a solicitat părerea locuitorilor orașului referitor la revitalizarea urbană. Una din întrebări a ținut de identificarea zonei din oraș care este considerată dezavantajată în comparație cu alte zone. Fiecare respondent se putea expune la fiecare din zonele orașului, catalogând situația în acesta ca fiind mai bună, mai rea, sau nu diferă decât în mediu per oraș, astfel cum sunt prezentate răspunsurile cetățenilor în diagrama de mai jos.

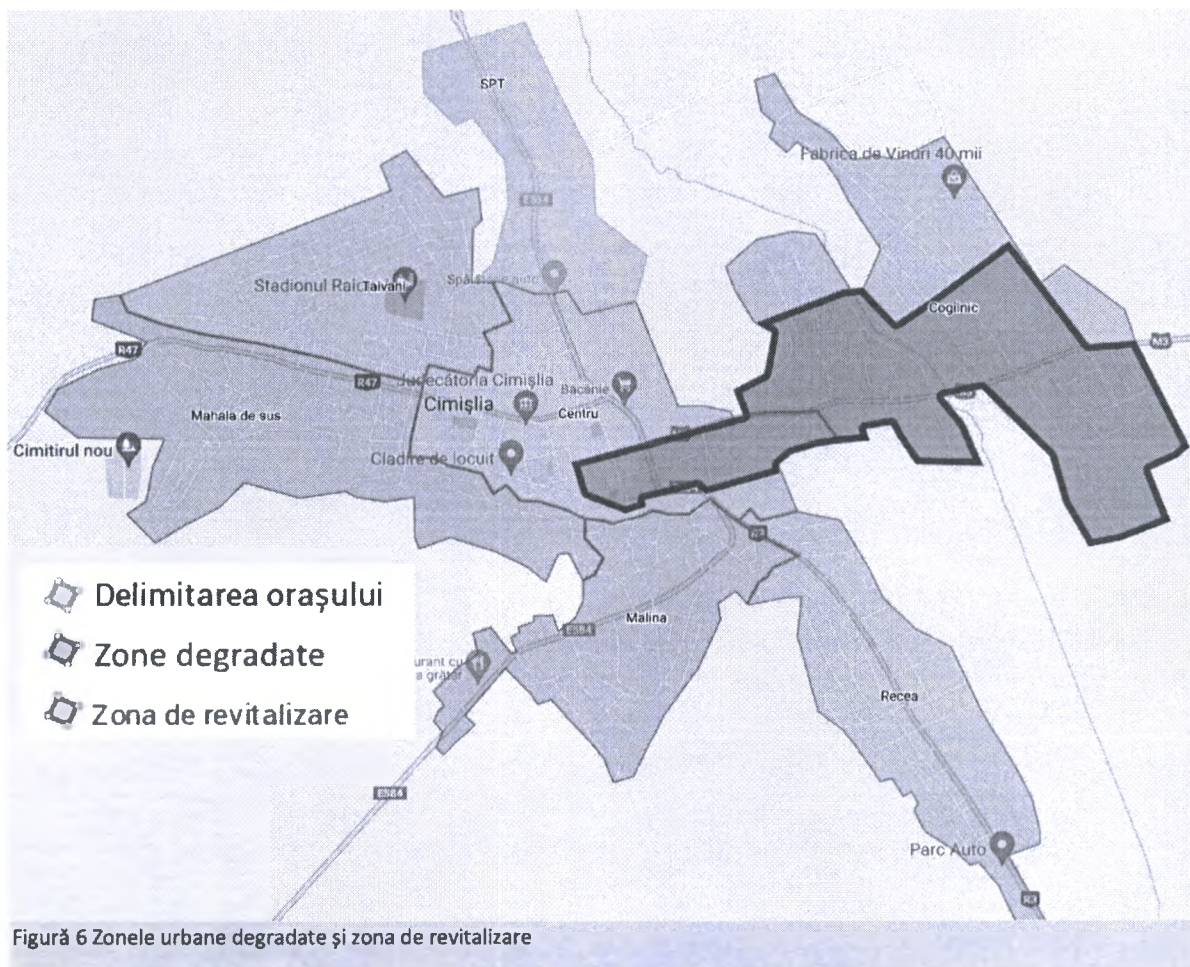
Majoritatea celor chestionați văd regiunea Centru ca fiind mai dezvoltată. De cealaltă parte, sectoarele Cogâlnic și Recea le văd ca cele mai dezavantajate în comparație cu alte sectoare. În principal, locuitorii percep zona centru ca fiind mai dezvoltată din perspectiva infrastructurii –

Figură 5 Rezultatele chestionului pentru identificarea zonelor urbane degradate în percepția cetățenilor

fiind sectorul cu cea mai înaltă rată de conectare la utilități, aspectele sociale nefiind la fel de vizibile pentru locuitori.

Membrii Comitetului de Coordonare, în cadrul ședinței din 22.11.2022, proces verbal nr. 3, în urma analizei indicatorilor cantitativi și calitativi a zonelor urbane degradate, din perspectiva numărului de probleme și a importanței strategice pentru oraș, au căzut de acord ca o parte din

Figură 6 Zonele urbane degradate și zona de revitalizare

sectorul Cogâlnic și o parte a sectorului Centru să fie determinate ca fiind zonă de revitalizare, după cum este arătat pe figura 18.

În primul rând, Cogâlnic și Centru-Decebal au fost incluse în zona de revitalizare datorită crizei sociale profunde și a problemelor de infrastructură persistente.

Dacă este să ne referim la sectorul Cogâlnic, este zona din oraș cu cel mai tânăr cartier, aici fiind multe familii tinere, îndeosebi pe străzile Maria Bleah-Conoval, 31 august 1989, Primăverii, Ion Acristinii, Morii. De cealaltă parte, în urma vizitei în teren, s-a atestat multe gospodării nelocuite – o mare parte din populație fiind plecată peste hotare. Neavând date statistice nu putem menționa că în zona Cogâlnic o mai mare parte din populație este plecată peste hotare. Totuși, majoritatea populației din acest sector este încadrată în câmpul muncii în zona industrială de aici. Odată cu închiderea marilor întreprinderi, mulți locuitori au fost nevoiți să plece peste hotare. Aceasta fiind și principala cauză a fenomenelor sociale negative din zonă. Pe de altă parte sectorul are un potențial economic înalt, aici fiind poziționată zona industrială veche a orașului. Chiar dacă o mare parte din zona industrială veche nu funcționează, sunt câteva întreprinderi mari. Zonele industriale libere pot fi promovate drept locații investiționale, acestea fiind conectate la resurse energetice, de apă și canalizare de capacități mari.

Sectorul Centru Decebal, care de asemenea a fost inclus în zona de revitalizare fiind un sector preponderent cu blocuri locative în 2 niveluri, care sunt vechi și sunt singurele blocuri multietajate din oraș care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare. În același timp, datorită poziționării pe șes, în valea râului Cogâlnic, acesta se confruntă cu probleme legate de evacuarea apelor pluviale dar și reziduale. Din perspectiva problemelor sociale, acest cartier este unul vulnerabil. Poziționarea blocului liceului nefinisat reprezintă un focar de potențiale infracțiuni, acte de delicvență în sector. În zona de revitalizare a fost inclusă și Casa de Cultură și Scuarul Copilăriei – infrastructuri de menire socială care vor fi îmbunătățite pentru a influența pozitiv și schimbările sociale în acest cartier. Totodată, zona este una importantă pentru oraș sub aspect istoric, anume aici fiind centru și târgul de cereale și animale. Pe vremuri, zona era denumită – mahala evreilor, aici poziționându-se principalii negustori din oraș.

Decizia despre zona de revitalizare a fost luată, având la bază atât indicatorii, dar și importanța strategică a acesteia pentru orașul Cimișlia. Totodată, a fost luat în calcul principiile procesului de revitalizare urbană, selectându-se zona cu potențial și resurse care prin implementarea activităților de revitalizare să scoată zona degradată din criza.

2.4 Analiza aprofundată a zonei de revitalizare

Scopul acestui diagnostic este de a analiza în detaliu fenomenele negative, din diverse sfere, care există în zona de revitalizare, precum și de a determina potențialul acestei zone din diverse perspective. Prin analiza aprofundată sunt identificate, de asemenea, necesitățile de revitalizare care reies din problemele existente și se bazează pe valorificarea resurselor existente. Analiza aprofundată stă la baza formulării și planificării ideilor de proiecte de revitalizare și a intervențiilor, care reprezintă, de fapt, soluții pentru problemele specifice ale comunității locale într-un mod cuprinzător, valorificând resursele sale.

Un cartier sănătos este un cartier cu locuitori sănătoși. De aceea un proiect de revitalizare urbană trebuie să pornească de la schimbări în mediul de viață zilnică a oamenilor ce conduc la o ameliorare a sănătății și a stilului lor de viață. Astfel în zona de revitalizare au fost incluse și instituții, sau infrastructuri (Casa de cultură, fostul Gimnaziu nr. 4) prin reformarea cărora putem îmbunătăți gradul de confort locuitorilor.

Aplicarea principiilor are implicații în următoarele domenii. Acestea sunt întâlnite în majoritatea orașelor contemporane:

- Incluziunea socială și participarea prin implicarea tuturor grupurilor: tineri și bătrâni, părinți, salariați, pensionari, antreprenori, voluntari, cluburi sportive și asociații de locatari.

- Spațiul verde ca spațiu de relaxare, joacă, întâlnire; reducerea fenomenului de insule de căldură, mai ales pentru copii și vârstnici, are o relație directă cu amenajarea urbană.
- Mobilitate: efecte atât asupra reducerii sedentarismului cât și pentru combaterea poluării în mediul urban; accent pe mersul pe jos, bicicletă, transport în comun; un nivel ridicat de siguranță în trafic.
- Economie: prestația economică a orașului se bazează pe o forță de muncă sănătoasă. Vitalitatea economică a cartierului trebuie încurajată și trebuie oferit spațiu pentru dezvoltare unde este posibil.

2.4.1 Caracteristica zonei de revitalizare

Zona de revitalizare este amplasată la intersecția a 2 sectoare—Cogâlnic situat în partea de est a orașului, și sectorul Centru – strada Decebal și vecinătățile.

În zona de revitalizare au fost incluse cartierele orășenești care se confruntă cu probleme sociale, dar și de infrastructură. În același timp au fost incluse și instituții care au potențial de a scoate din situația actuală de criză.

În urma vizitelor în teren, zona este considerată degradată din mai multe puncte de vedere, având, în același timp, potențial de dezvoltare. Importanța strategică a zonei de revitalizare se explică prin poziționarea acesteia față de drumul central, existența familiilor tinere care își manifestă interesul față de dezvoltarea orașului. Zona dispune de spații publice, inclusiv infrastructura spațiului adiacent Gimnaziului nr. 4, Grădinița „Foișor”, blocul de apartamente abandonat (din str. Decebal 106, 108), care necesită a fi reabilitate. Totodată, potențialul strategic pentru tot orașul este unul foarte mare, impulsivitatea dezvoltării zonei de revitalizare, va influența pozitiv și sectoarele locative adiacente.

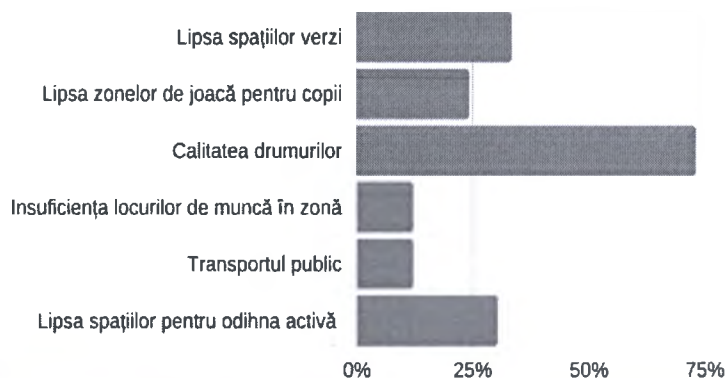
Figură 19 Organizarea ședinței 1 a comisiei consultative

Pentru realizarea acestui diagnostic au fost utilizate un șir de date și informații din diverse surse. Documentele și informațiile puse la dispoziție de instituțiile publice, au permis analiza zonei din diverse perspective: social, economic, mediu, spațial-funcțional, tehnic. Crearea și funcționarea Comisiei Consultative a reprezentat instrumentul principal de dialog cu locuitorii zonei de revitalizare, mai mult decât atât, ședințele Comisiei au contribuit la consolidarea relațiilor dintre instituțiile din zonă, locuitorii și agenții privați. Totodată, au fost realizate 2 chestionare la care au participat peste 60 persoane, acesta fiind unul din instrumentele de analiză, la nivel de sector fiind disponibile un număr limitat de date.

În cadrul chestionarului elaborat pentru identificarea problemelor cu care se confruntă cetății am identificat că practic $\frac{3}{4}$ locuitorii zonei de revitalizare văd problema drumurilor ca fiind principala problemă, iar insuficiența spațiilor verzi este văzută ca o problemă primordială de o treime din cei chestionați. Iar a 3-a cea mai importantă problemă este lipsa spațiilor pentru odihna activă – identificată de peste 30% din respondenți.

Majoritatea problemelor văzute de cetățeni țin de reabilitarea infrastructurii zonei de revitalizare, iar problemele de ordin social și economic fiind privite ca secundare. Totuși printre alte probleme care au fost menționate de locuitorii zonei de revitalizare sunt și cele de mediu – și anume lipsa canalizării, pistelor pentru bicicliști (aceasta este și din domeniul transportului), dar și poluarea râului Cogâlnic.

Care este principala problemă în cartierul în care locuiți?

Figură 20 Rezultatele chestionării locuitorilor - care este principala problemă în zona în care locuiți?

Analiza fenomenelor sociale

Veniturile reduse, migrația și șomajul sunt principalele cauze care duc la apariția problemelor sociale în zona de revitalizare. În urma vizitelor în teren aici se observă un număr mai mare de case îngrijite dar nelocuite – ceea ce ne spune de plecarea locatarilor peste hotare. Totodată, cartierul locativ din str. Decebal intersecție cu strada Suveranității este unul care concentrează o pondere mai mare de persoane defavorizate.

Numărul de persoane cu grad de invaliditate este considerat a fi mediu și constituie 4,7 % din populație. Majoritatea lor sunt cu dizabilități cu grad accentuat, capabili pentru activități fără ajutorul extern. Procesul de incluziune a persoanelor social vulnerabile în societate este în derulare, deoarece vizează schimbarea unei mentalități, și este unul de durată și care trebuie abordat prin activități constante și consecvente. Motivul pentru care persoanele cu dizabilități nu se bucură de acces comun, cu celelalte persoane, la spațiul public este pentru că acestora nu le este oferită o distribuție uniformă în societate, ci sunt sprijinite doar de anumite instituții.

Persoanele în etate reprezintă una din categoriile cele mai vulnerabile din punct de vedere social din localitate, majoritatea din aceste persoane trăiesc în sărăcie. Cu regret este evidentă îmbătrânirea populației, ca rezultat al migrației tinerilor peste hotarele UAT, în căutarea unei vieți mai bune și a unui serviciu stabil. Persoanele în etate reprezintă circa 13% din populație, dintre care 60,8% sunt femei. Majoritatea persoanelor din categoria dată dețin un teren agricol, pe care-l îngrijesc pentru a-și asigura existența. Aceasta se resimte mai acut în contextul crizei energetice și

Figură 21 Bloc locativ din zona de revitalizare

de securitate din zonă. Care este un factor ce nu poate fi influențat de autoritățile locale. În cazul persoanelor care locuiesc la blocuri multietajate, situația este și mai gravă. Această categorie de populație este una vulnerabilă, pensia medie lunară în raionul Cimișlia în anul 2022 fiind de 2178 lei, în timp ce minimul de existență e de 2160 lei conform datelor statistici în orașele mici. Astfel, Pensionarii sunt unele din cele mai vulnerabile persoane, luând în considerare că marea majoritate are o pensie mult mai mică. Conform datelor statistice 44,6% din pensionari beneficiază de pensii cu cuantum minim în anul 2022, %. Mărimea medie a pensiei este de 2178 lei în anul 2022, fiind cu 20 % sub media națională, și mult sub coșul mediu de consum (2708 lei).

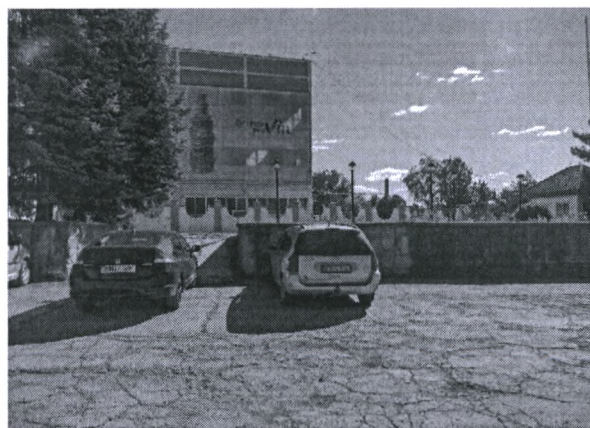
Zona de revitalizare se caracterizează printr-un activism civic scăzut. Numărul Grupurilor de inițiativă activă, participante la Programul Bugetul Inițiativelor Civice raportat la 1000 de locuitori fiind de 3,2 grupuri, fiind cu peste 40% mai mic decât media pe oraș. Situația poate fi schimbată printr-un set de activități, precum bugetarea inițiativelor civice cu programe speciale pentru zona de revitalizare, stimularea activităților de voluntariat, sensibilizarea populației față de problemele comunitare. Pe de altă parte, problemele comune reprezintă un motiv pentru care locuitorii zonei trebuie să se întrunească ocazional, ceea ce reprezintă un temei pentru inițierea activităților comunitare. Totodată practic lipsesc sau sunt insuficiente zonele de întâlnire în timpul liber, pentru toate categoriile de populații. Totodată în zonă funcționează o grădiniță - frecventată de circa 100 de copii. Pentru a influența pozitiv implicarea locuitorilor în viața comunitară este necesară educația și conștientizarea de la cea mai fragedă vârstă.

În general, oamenii din această zonă reprezintă un potențial enorm. Mai mulți locuitori din zonă au emigrat în țări europene, revenind acasă cu dorință și idei de modernizare a localității.

Din cauza lipsei spațiilor publice de agrement și recreere adaptate diverselor categorii de vârstă, în zonă se înregistrează mai multe disensiuni și conflicte sociale. Crearea spațiilor de interacțiune comunitară, pentru diverse categorii de vârste, ar putea duce la crearea unor condiții de agrement și socializare mai bune pentru persoanele în etate, sporind implicarea lor în viața comunității, precum și facilități de dezvoltare a copiilor și a familiilor tinere.

Factorii economici

Zona de revitalizare se caracterizează printr-un potențial economic ridicat. Aici se regăsește zona industrială veche a orașului, care concentrează în mare parte cele mai mari întreprinderi din oraș - cum ar fi „Agrofirma Cimișlia” S.A. (Fabrica de Vinuri), "Cogâlnic" S.R.L. (fabrica de bere și apă), "Camedones" S.R.L. (uscătoria de fructe), „BECK Cimișlia” S.R.L. (uzina de utilaje și tehnică agricolă).

Figură 22 Zona industrială din cadrul zonei de revitalizare

În total în zona de revitalizare urbană activează 102 întreprinderi, sau 54,9 întreprinderi la 1000 de locuitori. Indicatorul este peste valoarea medie pe oraș. Obiectivele comerciale și de prestări servicii se regăsesc în sectorul centru, parte a zonei de revitalizare. În ultimii ani se

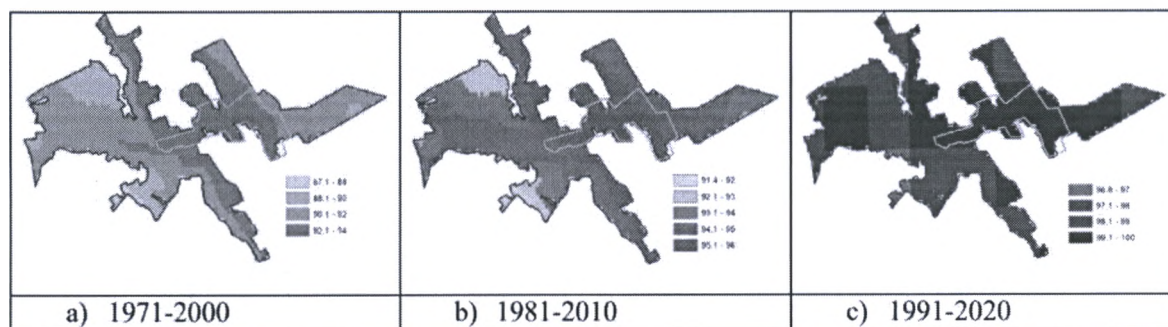
observă o tendință de dezvoltare a afacerilor în domeniul prestării serviciilor, atractivitatea sectorului comerț fiind în scădere de la un an la altul. Totuși, analiza datelor privind evoluția numărului de întreprinderi nu ne arată un trend ascendent clar.

Comunicarea și colaborarea între business – APL – cetățeni este una slabă, sunt realizate activități comune insuficiente. Mediu de afaceri local nu sesizează importanța acțiunilor de responsabilitate socială, văzându-le drept responsabilități ale APL-urilor, sau organizațiilor societății civile. În acest sens sunt necesare realizarea unor discuții regulate cu mediul de afaceri, pentru a vedea deschiderea APL și a găsi posibilități de cooperare.

Un potențial înalt în domeniul dezvoltării economiei locale îl are creșterea gradului de informare a antreprenorilor și a potențialilor antreprenori cu privire la oportunitățile de finanțare și învățare în domeniul afacerilor. Aici, un rol important îl poate avea Incubatorul de Afaceri Cimișlia și asociațiile obștești. Conform Raportului analitic privind participarea femeilor și bărbaților în activitatea de antreprenoriat, realizat în anul 2020, mai puțin de 1% din numărul total de antreprenori s-au lansat în afaceri cu suportul granturilor. Acest indicator ne spune că programele de finanțare și susținere a antreprenorilor sunt foarte puțin promovate.

Factorii de mediu

În mod indirect, evaporația maximă posibilă servește ca indicator al aridizării sau umezirii climatei și foarte explicit indică pierderile de umiditate de pe un teritoriul dat, fiind element al bilanțului de apă din categoria pierderilor resurselor de umiditate.

Figură 23 Suma temperaturilor medii lunare în perioada caldă a anului

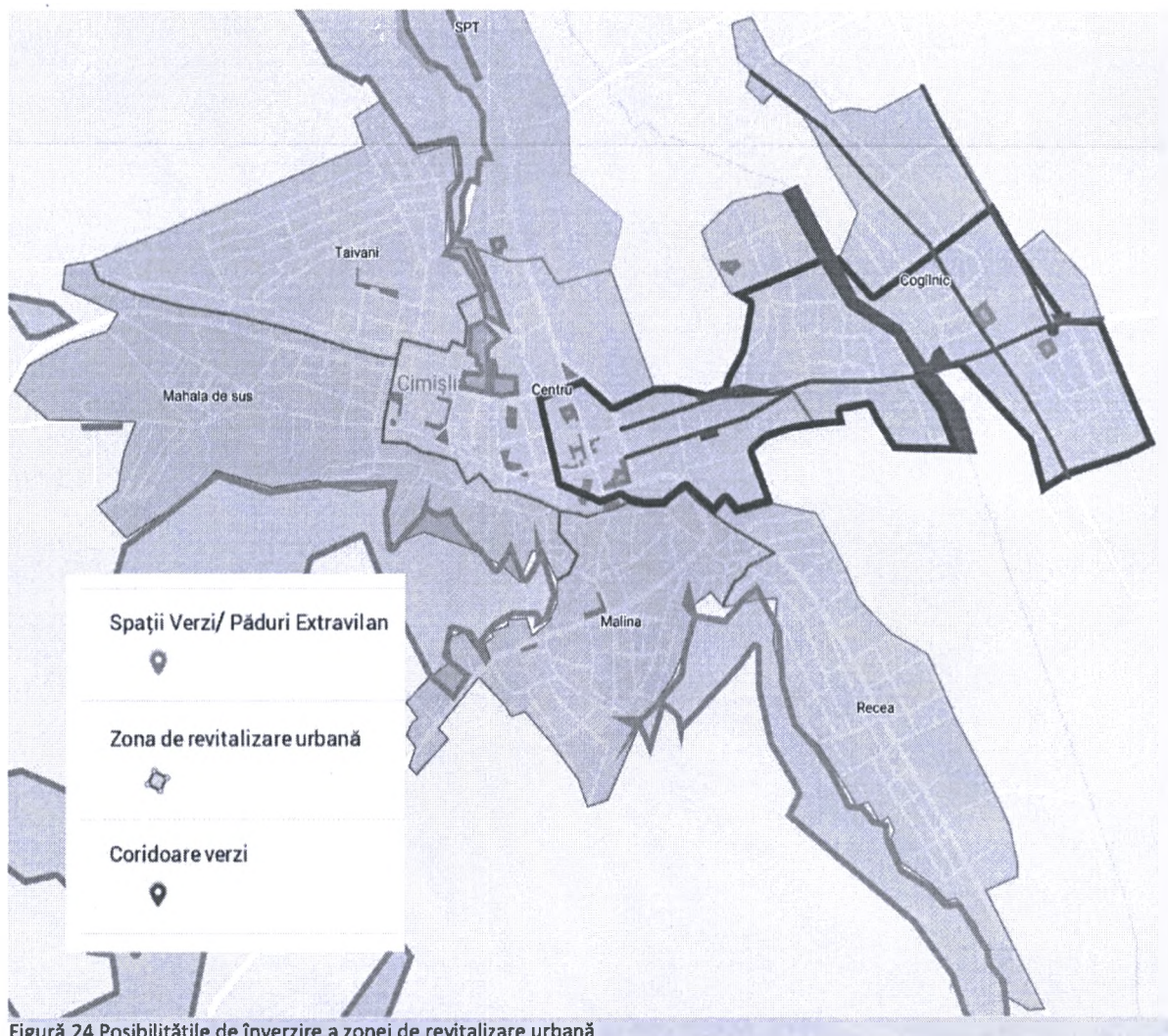
Pentru a înțelege cum evaluează în timp sumele temperaturilor în perioada caldă a anului pe toată țara, prezentăm în fig. 17, rezultatele modelărilor realizate pentru trei intervale de timp cu o durată de 30 ani.

Datele prezentate ne indică o creștere a temperaturilor în perioada caldă a anului pe teritoriul analizat. În cazul orașului Cimișlia această dinamică a creșterii în cifre arată astfel:

Tabel 5 Suma temperaturilor medii pe perioada caldă a anului

Orașul Cimișlia	Zona de revitalizare
1971-2000: 91,4°C;	1971-2000: 92,0°C;
1981-2010: 94,3°C;	1981-2010: 95,0°C;
1991-2020: 98,9°C.	1991-2020: 100,0°C.

Observăm că zona de revitalizare se confruntă cu cele mai mari creșteri ale temperaturilor, ceea ce presupune și un risc sporit asupra cetățenilor. Pentru reducerea acestuia, este necesară organizarea amplelor acțiuni de plantare a copacilor și crearea a coridoarelor verzi. Zona de

Figură 24 Posibilitățile de înverzire a zonei de revitalizare urbană

revitalizare are și ce-a mai mică pondere a pădurilor și spațiilor verzi. Totodată, există terenuri degradate, care nu sunt folosite în nici un fel și pot fi înverzite. Astfel, albia râului Cogâlnic, zona adiacentă bisericii, aleile de-a lungul străzilor (Decebal, Suveranității, Burebista, Mihai Viteazu).

O altă sursă a problemelor de mediu cu care se confruntă zona de revitalizare vine de la drumul Căușeni-Cimișlia care traversează zona de revitalizare, fiind artera principală. Acesta este sursa de poluare fonică și a aerului. Plantarea copacilor și arbuștilor de-a lungul acestora va duce și la diminuarea poluării. Zona de revitalizare are drept poluanții principali Fabrica de vinuri și Fabrica de Bere, care prin deversările în rețeaua de canalizare avariata la moment poluează mediu. În perioada 2022-23, în sectorul Cogâlnic este implementat proiectul de infrastructură „Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia”, finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL). În cadrul acestuia va fi conectat peste 90% din sectorul Cogâlnic, o parte din sectorul centru (str. Decebal și str. Suveranității). Astfel odată cu implementarea acestui proiect problema apelor reziduale ca poluant va fi soluționată. Totuși, drept o potențială problemă poate fi conectarea locuitorilor la rețea. Astfel fiind necesare organizarea acțiunilor de conștientizare, sau a programelor de cofinanțare pentru conectarea la rețeaua de canalizare.

Sfera Spațial Funcțională

În zona de revitalizare putem identifica două centre care concentrează infrastructuri și potențial din domeniul spațial-funcțional:

- în zona centru fiind Casa de cultură, Centrul de Creație a Copiilor, Școala Sportivă, Scuarul Copilăriei
- zona Cogâlnic – Grădinița Foișor, Biblioteca "Grigore Vieru", fostul Gimnaziu nr. 4.

Totuși, zona de revitalizare duce insuficiență de spații publice, facilități sportive și zone de agrement amenajate, care ar stimula interacțiunea între locuitorilor de diverse categorii de vârstă. Spre exemplu, infrastructura Scuarului Copilăriei este insuficientă pentru străzile adiacente, aceasta fiind suprasolicitată de copii și tinerii care învață la LT "Ion Creangă". Astfel se observă necesitatea extinderii facilităților sportive de aici. În același timp, stadionul de pe teritoriul Gimnaziului nr. 4 nu este valorificat, acolo fiind necesare investiții reduse în comparație cu construcția unei facilități noi.

Pentru delimitarea potențialului nevalorificat al zonei de revitalizare, a fost realizat un chestionar, una din întrebări fiind: „Care din infrastructurile sau instituții socio-culturale trebuie reparate primordial?”.

Figură 25 Rezultate sondaj - instituțiile socioculturale care trebuie reabilitate în mod prioritar

Astfel, în urma sondajului putem menționa următoarele infrastructuri:

- Piața Sfânta Maria (din fața Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din centrul orașului) – spațiu din zona istorică a orașului, loc în care pe vremuri se organizau festivitățile și evenimentele socio-culturale, Centrul de Creație a Copiilor, în apropiere de Muzeul de Istorie, Etnografie și Artă din orașul Cimișlia. Aceasta are un loc aparte în memoria cimișlienilor, fiind locul în care se organiza hora satului, și alte evenimente importante. De asemenea aceasta are un potențial mare în sensul urbanistic și turistic, prin a o transforma într-un spațiu pietonal prietenos.
- Casa de Cultură – principalul centru cultural din oraș și raion. Aceasta la moment necesită lucrări de reparație, fiind într-o stare degradată. Aici își au sediu mai multe colective artistice, Centrul Raional de Tineret, clubul pasionaților de tenis de masă, șah etc. Totodată, pe parcursul verii sunt organizate școli de vară pentru copii. Aceasta are un potențial mult mai mare, dar spațiile acesteia nu pot fi folosite, pentru că necesită reparații.
- Stadionul de la fostul Gimnaziu nr. 4 – este unica infrastructură sportivă din sectorul Cogâlnic, și odată cu închiderea școlii acesta a degradat, iar la moment nu mai este utilizat. Poziționarea acestuia este reușită și poate aduna iubitorii de sport odată cu renovarea acestuia.
- Grădinița Foișor – Instituție de educație preșcolară frecventată de peste 100 de copii. Grădinița este una dotată și oferă servicii de calitate. Totodată, aceasta necesită lucrări de termoizolare, cheltuielile pentru consumul energie crescând în contextul crizei energetice.

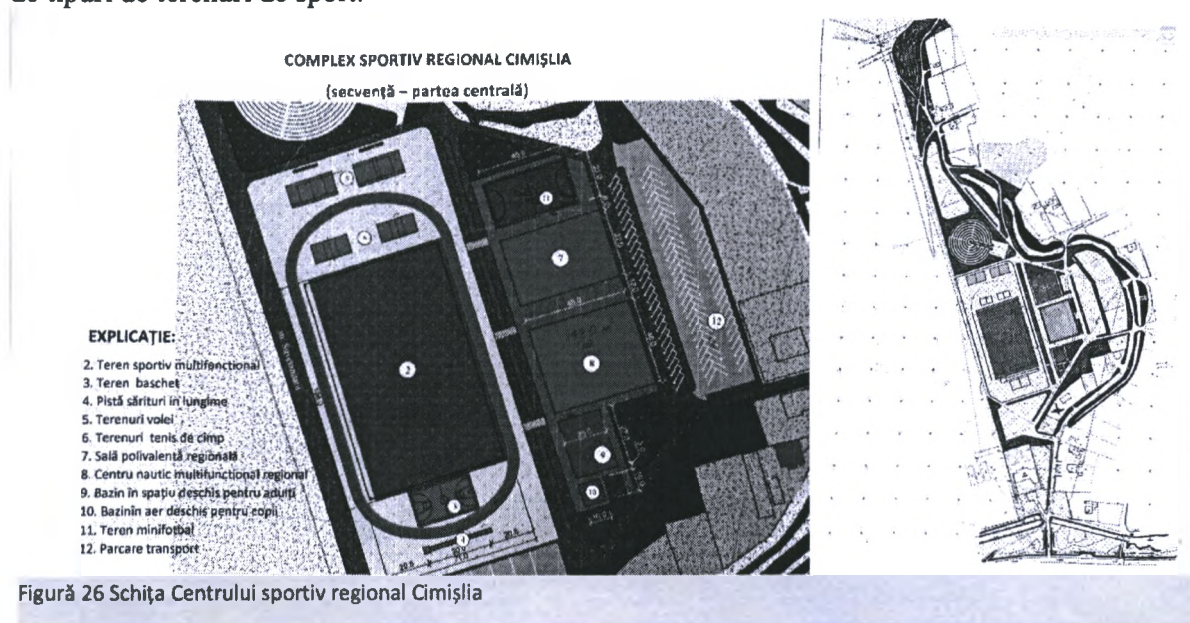
- Centrul de Creație al Copiilor - Pe parcursul a 76 ani de la fondare, instituția a evoluat semnificativ atât ca număr de beneficiari, cât și ca performanță și diversitate. Dacă la fondare în anul 1946 instituția oferea servicii extrașcolare pentru cel mult 100 de copii în câteva cercuri dramatice, cercuri de meșteșuguri și cercuri artistice, în anul 2022 în cadrul instituției funcționează 60 de cercuri pe interese care sunt frecventate de circa 800 de copii. Din cauza numărului mare de copii, este necesară replanificarea cu supraetajare a I.P. Centrul Raional de Creație a Copiilor și Adolescenților Cimișlia, aceasta va rezolva și problema acoperișului, care necesită a fi renovat.

Este de menționat și propunerile care nu erau indicate în sondaj, dar au parvenit ca idei de la cetățeni:

- Transformarea str. Suveranității, porțiunea între strada Barbu Lăutaru și Ștefan cel Mare în stradă pietonală. Aceasta este una din cele mai aglomerate străzi, din cauza circulației intense a automobilelor și oamenilor. Pe această stradă sunt poziționate în special magazine comerciale, în apropiere fiind piața centrală și mai multe instituții publice,

Crearea scuarului adiacent bisericii sfântul Gheorghe – ar deveni una din puținele zone verzi din zona de revitalizare. Spațiul respectiv s-ar bucura de popularitate, în apropiere fiind și grădinița „Foișor”.

Dezvoltarea facilităților sportive în Scuarul Copilăriei – această propunere vine în contextul în care stadionul de minifotbal existent este suprasolicitat, fiind necesare mai multe astfel de tipuri de terenuri de sport.

Zona de revitalizare este una strategică pentru oraș, aici poziționându-se teritoriul planificat pentru dezvoltarea complexului sportiv multifuncțional. Conceptul acestui proiect, este de a dezvolta cultura sportului la nivel regional. Totodată, impactul asupra sectoarelor adiacente zonei va fi major, anume în sectoarele ȘP, Centru și Cogâlnic, fiind prezente cele mai multe fenomene sociale negative. Complexul sportiv, va duce la integrarea grupurilor vulnerabile în societate, îndeosebi a tinerilor.

O altă problemă care a intervenit în urma ședințelor comisiei consultative a fost transportul public. Lărgirea rutei nu este posibilă, datorită calității proaste a drumurilor. Pentru a rezolva problema, este necesară reabilitarea porțiunilor care conectează strada Mihai Viteazul cu str. Maria Bleah Conoval, și cu str. Burebista.

Sfera tehnică

Analiza stării infrastructurii tehnice la nivel de zonă a fost dificilă din cauza lipsei datelor cantitative. În baza observațiilor (informațiilor calitative) făcute în cadrul vizitelor în teritoriu s-au identificat un set larg de probleme de infrastructură. Sistemul de alimentare cu apă și rețeaua de canalizare învechită, drumurile deteriorate, sunt problemele generale ale orașului, respectiv și ale zonei de revitalizare, menționate și la ședințele Comisiei Consultative.

La moment este implementat proiectul de infrastructură "Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia", finanțat din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL). În cadrul acestuia va fi conectat peste 90% din sectorul Cogâlnic, o parte din sectorul centru (str. Decebal, Suveranității) și o parte din sectorul Taivani și Mahala de sus (str. Miorița, A. Marinescu, N. Bălcescu, Luceafărul, Teilor). Astfel, problema accesului la serviciile de canalizare va fi soluționată. Totodată, este posibilă reticența populației la conectarea la rețea, fiind necesare organizarea sesiunilor de informare și conștientizare cu privire la importanța conectării la rețeaua de canalizare.

Problema rețelei de alimentare cu apă potabilă ține de învechirea rețelei, aceasta provocând scurgeri și pierderi. Cu suportul Ambasadei Poloniei în Moldova, în anul 2019 a fost reabilitată 1,8 km de rețea de alimentare cu apă. Rețeaua reprezenta ramificație centrală care merge prin sectorul Cogâlnic, str. Mihai Viteazul. Totuși, în mare parte rețeaua de apă trebuie înlocuită, pe alocuri aceasta fiind din azbest – material cancerigen.

Rețeaua de iluminat public este relativ dezvoltată, nefiind vizibile decalaje majore față de alte zone ale orașului. Pentru a ilumina toate străzile, este necesar de extinde rețeaua de iluminat public.

Luând în considerare termenul de acțiune al Programului de revitalizare, problema primordială din perspectiva infrastructurii este repararea drumurilor. Aceasta este percepută ca cea mai acută și de către cetățeni. Zona de revitalizare are o pondere redusă a drumurilor cu acoperire rigidă. Pentru rezolvarea problemei fiind necesară reabilitarea străzilor principale din cartier – Mihai Viteazul, str. Decebal (porțiunea între str. Suveranității și Barbu Lăutaru), Conexiunile între str. Mihai Viteazu și Burebista/ Maria Bleah Conoval, străzile din sectorul nou.

De asemenea, în cadrul ședințelor Comisiei Consultative s-a discutat foarte mult despre lipsa căilor de acces în zonă. Amenajarea elementelor de infrastructură urbană ar facilita accesul locuitorilor la servicii și utilități publice. Renovarea ogrăzilor blocurilor de locuit de asemenea este o necesitate pentru oamenii care locuiesc la bloc.

3. Viziunea și obiectivele programului

Analiza
orașului

Programul de revitalizare urbană Cimișlia

O1: Îmbunătățirea confortului de trai al locuitorilor zonei de revitalizare prin diversificarea serviciilor socioculturale și implicare în activități comunitare

O2: Revitalizarea urbană prin schimbarea funcționalității unor zone urbane degradate, înverzirea și modernizarea spațiului public și gestionarea acestuia prin soluții smart.

O3. Asigurarea unui mediu urban durabil prin revitalizarea zonei industriale și impulsionearea dezvoltării economice

Scopul:

Zona de revitalizare prietenoasă pentru cetățenii de toate vîrstele adaptată principiilor de dezvoltare urbană durabilă

VIZIUNEA

În 2026, zona de revitalizare urbană din orașul Cimișlia va fi caracterizată de activitate socio-economică, infrastructură modernă și cultură plină de viață prezentă la fiecare pas pentru toate vârstele. Va fi un loc prietenos tinerilor care vor umple cu energia lor facilități culturale și educaționale din zonă. Casa de cultură, centrul de creație a copiilor, Centrul raional de Tineret, asociațiile obștești vor stimula imaginația și creativitatea multor artiști și vor sta la baza creării unor evenimente culturale inedite în aer liber. Centrul orașului va îndeplini din nou funcții culturale și turistice, unde străzile pietonale și piața veche vor fi pline de viață. Vom avea o zonă de revitalizare verde, unde malurile râului Cogâlnic, străzile și spațiile publice vor deveni locuri de odihnă și întrunire mai aproape de natură. Zona industrială și afacerile mici vor fi integrate prin activități și parteneriate în viața publică, pentru a impulsiona dezvoltarea economiei locale.

4. Implementarea Programului în zona de revitalizare

La elaborarea și planificarea implementării Programului de revitalizare urbană s-a ținut cont de Liniile directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova și Ghidul privind Revitalizarea urbană pentru orașele din Republica Moldova, pentru asigurarea unui parteneriat funcțional, angajament multisectorial și cooperare sustenabilă, acestea fiind unele dintre principiile de bază ale procesului de revitalizare urbană.

Acest capitol descrie implicarea tuturor părților interesate în elaborarea și implementarea programului de revitalizare pentru asigurarea unui management eficient al procesului de revitalizare.

4.1. Activități la etapa de elaborare a programului de revitalizare

La etapa de pregătire a programului a fost asigurată o colaborare cu instituțiile publice din localitate (Primăria orașului Cimișlia, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Cimișlia, Secția Statistică Cimișlia, Agenția Servicii Publice, Biblioteca orașenească, Agenția Teritorială privind Ocuparea Forței de Muncă) pentru un diagnostic fiabil bazat pe indicatori obiectivi. La etapa de analiză a zonelor orașului, a fost consultată opinia publică privind identificarea zonelor degradate a orașului și necesitățile de revitalizare. În cadrul Primăriei a fost creat un grup de lucru responsabil pentru procesul de revitalizare – Comitetul de Coordonare (al cărui coordonator este responsabilul de revitalizare urbană din cadrul Primăriei).

Pentru analiza aprofundată a zonei de revitalizare a fost consultată opinia rezidenților, prin organizarea discuțiilor interactive și ședințelor de lucru cu participarea locuitorilor, reprezentanților mediului de afaceri, Biblioteca "Grigore Vieru", Grădinița Foișor, Casa de Cultură, Centrul Raional de Tineret.

De asemenea, au fost organizate consultările publice și audieri publice în data de 13 decembrie 2022. Textul programului a fost publicat pe site-ul primăriei cimislia.md, consultat cu locuitorii zonei de revitalizare, reprezentanții instituțiilor publice din zonă, Primăriei, ADR Sud și mediului asociativ.

4.2. Activități la etapa de implementare a programului de revitalizare

Procesul de implementare a programului se bazează pe mecanismul de integrare a proiectelor de revitalizare, care la rândul său presupune:

Complementaritatea problemelor: O mare parte din proiectele de infrastructură (amenajarea spațiilor publice de recreere, sporirea siguranței rutiere etc.) planificate vor avea efecte privind rezolvarea problemelor sociale și incluziunea comunitară, integrarea locuitorilor de toate categoriile de vârstă în viața socială a zonei.

Complementaritatea spațială: Acest document ia în considerare complementaritatea spațială, deoarece majoritatea proiectelor sunt implementate în zona de revitalizare, astfel încât fiecare intervenție să se refere la rezidenți și să rezolve problemele reale din zonă.

Complexitatea proiectelor se explică prin caracterul lor multisectorial și integrat. Complexitatea programului ține de sinergia și sincronizarea efectelor proiectelor de revitalizare urbană. Anumite proiecte complexe vor fi implementate pe parcursul a 3 ani, fiind structurate în etape sau faze în baza activităților planificate în cadrul proiectelor. În procesul de implementare se va ține cont de reglementările și standardele de mediu pentru a elimina efectele negative asupra mediului ale intervențiilor care vor fi realizate.

Complementaritatea procedurală și instituțională este garantată prin sistemul de management și de implementare a programului de revitalizare. Complementaritatea este corelată cu principiul parteneriatului și participării. Implicarea părților interesate în procesul de

implementare a Programului de revitalizare urbană este un element cheie pentru realizarea activităților planificate. Consultarea și implicarea părților interesate va fi asigurată prin câteva instrumente: organizarea ședințelor de lucru și de actualizare / adaptare (anuală, uneori după caz – la necesitate) a proiectelor la necesitățile reale; mentenanța paginii de Facebook privind revitalizarea urbană (la moment are circa 500 de urmăritori); organizarea Bugetul Inițiativelor Civice cu programe specifice pentru cartierele defavorizate; diversificarea serviciilor socioculturale, prin implicarea Casei de Cultură, a Bibliotecii, a Centrului de creație etc.

Gestionarea riscurilor este o componentă cheie pentru asigurarea implementării cu succes al Programului de Revitalizare Urbană (tabelul 6).

Tabel 6. Managementul Riscurilor PRU

Nr	Denumirea riscului	Atenuarea riscului	Responsabil
1	Fluctuația cadrelor	● Implicarea pe larg a comitetului pentru păstrarea memoriei procesului de RU	- Comitet RU;
2	Pasivitatea cetățenilor	● Antrenarea liderilor locali și ONG-urilor în mobilizarea populației; ● Crearea asociației locatarilor;	- Comisia Consultativă; - Responsabil RU
3	Insuficiența surselor financiare în bugetul local pentru implementarea PRU	● Atragerea finanțării partenerilor de dezvoltare	- Responsabil RU

Complementaritatea surselor de finanțare. Programul include diverse posibile surse de finanțare: Bugetul Local al orașului Cimișlia, Fonduri Naționale pe domenii, donatori internaționali, concursuri și apeluri de proiecte regionale și internaționale etc. În funcție de tipul fondurilor și a surselor de finanțare vor fi implementate activitățile specifice pe domenii, ca într-un final să fie asigurată realizarea integrată a proiectelor de revitalizare (tabelul 9).

Tabel 7. Cadrul financiar al PRU

	Surse publice		Externe (finanțarea străină)	Surse private	Suma
	Proprii (municipale)	Naționale			
Total proiecte de bază	9,100.0	20,000.0	10,630.0	2,000.0	41,730.0
Proiecte complementare	5,000.0	30,000.0	88,000.0	2,000.0	125,000.0
Total	14,100.0	50,000.0	98,630.0	4,000.0	166,730.0

Managementul Programului de Revitalizare

Sistemul de management al Programului în zona de revitalizare a orașului Cimișlia se constituie din următoarele structuri:

Primăria orașului Cimișlia are rolul de instituție coordonatoare a procesului de implementare a Programului. În cadrul primăriei a fost creat Comitetului de Coordonare (primar, viceprimarul responsabil de problemele economie și cultură, arhitect și responsabilul de revitalizare urbană), care va fi organul responsabil de implementare.

Persoana responsabilă de revitalizarea urbană este coordonatorul procesului implementării Programului. Persoana coordonatoare va fi responsabilă de:

Coordonarea și monitorizarea programului, inclusiv pregătirea planurilor anuale de acțiune a programului, după caz;

Conlucrarea cu Comisia Consultativă pentru a asigura implicarea rezidenților în procesul de implementare;

Raportare anuală sub forma notelor informative publice (sau alte forme de comunicare și canale) inclusiv către Consiliul Local;

Adaptarea Programului la necesitățile reale din zona de revitalizare prin consultarea Comisiei Consultative și ale Comitetului de Coordonare;

Informarea și propunerea modificărilor pentru aprobare de către Consiliul Local orașului Cimișlia;

Colaborarea cu diverse direcții, structuri și specialiști din cadrul Primăriei pentru asigurarea bunei implementări a Programului.

Comisia Consultativă este grupul intersectorial cu rolul de asigura consultarea rezidenților și tuturor părților interesate privind procesul de implementare. Mai mult decât atât, prin intermediul liderilor locali, Comisia va încuraja și facilita implicarea partenerilor locali, dar mai ales a locuitorilor în acțiuni concrete de revitalizare, prin contribuții proprii sub formă de efort, în natură, contribuție financiară etc.

Consiliul Local Cimișlia reprezintă organul reprezentativ al orașului care aprobă Programul, aprobă bugetul anual al orașului.

Partenerii procesului reprezintă instituții socio-culturale din oraș, antreprenori locali și alte părți interesate în procesul de revitalizare. Rolul partenerilor este de contribui la implementarea eficientă programului prin: contribuții financiare și în natură; participarea la procesul decizional (la discuții și ședințe ale Comisiei Consultative); promovarea procesului la nivel local și raional / național etc. Printre partenerii de bază ai procesului de revitalizare se numără:

Consiliul Raional Cimișlia – în perioada de implementare a Programului, va investi în renovarea Centrului de Creație a Copiilor.

Biblioteca, Muzeul, Casa de Cultură, instituțiile de învățământ preșcolar, Centrul Raional de Tineret – vor contribui la organizarea activităților socio-culturale în zonă.

Monitorizarea și evaluarea Programului de Revitalizare

Monitorizarea reprezintă observarea procesului de implementare a programului și înregistrarea stării sale schimbătoare pentru a obține cunoștințe despre cursul acestuia. Sistemul de monitorizare al Programului trebuie să permită măsurarea obiectivă a indicatorilor la intervalele de timp stabilite, datorită cărora va fi posibilă evaluarea eficacității proiectelor implementate dar și luarea măsurilor de ajustare și corectare.

Scopul monitorizării proceselor de revitalizare în oraș este de a furniza informații pe baza cărora se evaluează progresul activităților și se verifică rata și direcția schimbărilor la care se dorește procesul. Monitorizarea permite identificarea dificultăților sau a neregulilor în implementarea programului. De asemenea, asigură conformitatea proiectului cu obiectivele aprobate anterior și îndeplinește funcția de control intern, inclusiv evaluarea eficacității și oportunitatea punerii în aplicare a acțiunilor individuale privind programul, și evaluarea finală - verificarea dacă obiectivele stabilite au fost atinse.

Monitorizarea și evaluarea Programului se va realiza în baza proiectelor implementate, prin indicatorii specificați la fiecare proiect, iar în general conform indicatorilor de rezultat conform tabelului nr. 8.

Tabel 8. Rezumatul analizei indicatorilor sociali cheie

Obiective de revitalizare	Indicatori de monitorizare (indicatori de rezultat)
O1: Îmbunătățirea confortului de trai ai locuitorilor zonei de revitalizare prin diversificarea serviciilor socioculturale și implicare în activități comunitare	• Numărul de facilități sportive amenajate; • Numărul de inițiative comunitare implementate • Numărul de activități socio-culturale organizate
O2: Revitalizarea urbană prin schimbarea funcționalității unor zone urbane degradate, înverzirea și modernizarea spațiului public și gestionarea acestuia prin soluții smart.	• Numărul zonelor de agrement/parcuri/alei/spații publice amenajate; • număr de străzi și curți ale blocurilor de locuințe amenajate;
O3. Asigurarea unui mediu urban durabil prin revitalizarea zonei industriale și impulsionearea dezvoltării economice	• Numărul de obiecte economice cu infrastructură dezvoltată; • Numărul de locuri de muncă create; • Numărul de activități organizate în parteneriat ori cu susținerea mediului de afaceri

Instituția responsabilă de monitorizarea și evaluarea programului este Primăria orașului Cimișlia, prin intermediul persoanei responsabile de revitalizarea urbană din cadrul primăriei. Actele de monitorizare vor fi întocmite anual în baza raportării proiectelor. Rapoartele de evaluare vor avea formă diversă: note informative, discuții publice, publicații pe pagini web etc.

La finalizarea procesului de implementare a Programului va fi elaborat și prezentat public Raportul final de Evaluare a Programului.

5 Proiecte în zona de revitalizare urbană în orașul Cimișlia

Proiectele de revitalizare urbană reprezintă intervenții și măsuri de soluționare a problemelor zonei de revitalizare, în scopul realizării obiectivelor și a scopului de revitalizare.

Proiectele de revitalizare se împart în două categorii:

Proiecte de bază – reprezintă activitățile și intervențiile planificate detaliat pentru realizarea scopului propus;

Proiecte complementare – sunt acțiuni planificate la general pentru a fi realizate în zona de revitalizare.

Lista proiectelor de bază:

Nr. proiectului	1
Titlul Proiectului	Revitalizarea Casei de Cultură a orașului Cimișlia
Obiectivul PRU	O1, O2
Localizarea	Str. Ion Popușoi nr. 2, orașul Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii orașului, Consiliul raional Cimișlia
Grupul țintă	Locuitorii orașului
Descrierea proiectului	Renovarea infrastructurii fizice pentru crearea condițiilor de desfășurare a activităților socio-culturale în Casa de Cultură Cimișlia se încadrează în obiectivele de îmbunătățire a calității a infrastructurilor și serviciilor pentru a stimula competitivitatea. Casa de Cultură nu este doar un loc pentru organizarea activităților culturale, dar și sesiuni de informare și instruire, târguri ale locurilor de muncă, forumuri și conferințe economice, ateliere de creație și workshop-uri.

	Revitalizarea Casei de Cultură Cimișlia, pe lângă faptul că va crea condiții favorabile pentru activități social-culturale, o va transforma într-un centru civic urban și al industriilor creative, va stimula creșterea economică locală și va contribui la procesele de revitalizare urbană. Proiectul dat este în corelare cu Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2022-2028, Programul Operațional Regional Sud 2022-2024, Strategia de Dezvoltare Comunitară a orașului Cimișlia 2021-2025 și Programul de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia 2023-2026. Proiectul corespunde criteriilor privind cooperarea aferentă domeniului de intervenție dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașului. Implementarea proiectului va contribui la valorificarea potențialului cultural-turistic al zonei și dezvoltarea industriilor creative și zonei de revitalizare a orașului Cimișlia.
Costul estimativ	11.000.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Cimișlia Locuitorii prin contribuții proprii
Rezultate estimate	- Edificiul Casei de Cultură Cimișlia renovat; - 2 noi locuri de muncă permanente, cu posibilitatea de a crea alte 10-15 de locuri de muncă periodice/temporare; - Efecte pozitive asupra zonelor de revitalizare; condiții adecvate și moderne pentru creație și activități extracurriculare pentru circa 300 de copii și tineri; - Atractivitate și vizibilitate crescută pentru investitorii străini a orașului; - Creșterea prestigiului Casei de Cultură Cimișlia la nivel regional și național; - Creșterea calității ofertei culturale și diversificarea activităților; - Creșterea nivelului de educație și cultură în rândul locuitorilor zonei și a comunității; - Creșterea nivelului de toleranță și implicare în comunitatea locală; consolidarea schimburilor interculturale; - Un exemplu pozitiv pentru alte unități de oraș; - Creșterea calității vieții și reducerea exodului creierelor din oraș.
Metoda de evaluare	- Un centru de cultură și al industriilor creative modernizat; - 1856 de cetățeni din zona de revitalizare beneficiari ai Casei de Cultură renovate și multifuncționale, dar și toți cetățenii orașului; - Peste 1000 de metri pătrați de spații neutilizate (inclusiv săli și subsol) modernizate și exploatate pentru cultură, educație și activități mixte; - Venitul instituției crește cu 200 000 MDL pe an; - Proiectul tehnic de modernizare a Casei de Cultură elaborat;

Nr. proiectului	2
Titlul Proiectului	Reparația străzii Decebal
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Str. Decebal, orașul Cimișlia (nr. 39-79)
Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii străzii Decebal, Consiliul raional Cimișlia
Grupul țintă	Locuitorii străzii Decebal

Descrierea proiectului	Proiectul presupune reabilitarea străzii Decebal. De asemenea, se va urmări implicarea locuitorilor străzii în amenajarea acesteia prin plantarea de copaci și flori, dar și amenajarea spațiilor de interacțiune.
Costul estimativ	4.000.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Cimișlia Locuitorii prin contribuții proprii
Rezultate estimate	Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației; Creșterea gradului de implicare a populației în viața comunității.
Metoda de evaluare	- Numărul de km de drum reabilitat; - Numărul de copaci plantați; - Numărul de evenimente desfășurate; - Numărul de voluntari implicați.

Nr. proiectului	3
Titlul Proiectului	Renovarea grădiniței „Foișor”, amenajarea locurilor de parcare, a trotuarelor și reparația sistemului de canalizare
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Str. Decebal 102, orașul Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii regiunii Cogâlnic, Consiliul raional Cimișlia
Grupul țintă	Locuitorii regiunii Cogâlnic
Descrierea proiectului	Proiectul presupune reparația exterioară a clădirii grădiniței - efectuarea lucrărilor de termoizolare, instalarea sistemului fotovoltaic și a colectoarelor solare, amenajarea terenurilor de joacă pentru copii, renovarea sistemului de canalizare, amenajarea trotuarelor și locurilor pentru parcare. De asemenea, se va urmări implicarea locuitorilor regiunii în revitalizarea grădiniței plantarea de flori și amenajarea spațiilor de joacă pentru copii.
Costul estimativ	4.800.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria orașului Cimișlia Locuitorii prin contribuții proprii
Rezultate estimate	Îmbunătățirea condițiilor de educație pentru copii Ridicarea nivelului de confort al populației; Creșterea gradului de implicare a populației în viața comunității.
Metoda de evaluare	- edificiul grădiniței reabilitat; - numărul de locuri de parcare amenajate; - m² de trotuar amenajat; - lungimea de rețele de canalizare renovată; - sistem fotovoltaic instalat și funcțional; - sistem de colectoare solare instalat și funcțional; - numărul de voluntari implicați.

Nr. proiectului	4
Titlul Proiectului	Amenajarea terenului de joacă din Scuarul Copilăriei
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Str. Ion Popușoi nr. 1, orașul Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii din orașului, agenți economici
Grupul țintă	Locuitorii orașului, copii, tineri

Descrierea proiectului	Activitatea presupune amenajarea terenului de joacă pentru copii din Scurul Copilăriei, cu instalarea balansoarelor pentru copii, caruseluri, scrâncioburi, complexe de joacă, nisipiere plantare de copaci, gazon etc.
Costul estimativ	450.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria orașului Cimișlia Locuitorii prin contribuții proprii
Rezultate estimate	Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației; Creșterea gradului de implicare a populației în viața comunității.
Metoda de evaluare	- Numărul de km de drum reabilitat; - Numărul de copaci plantați; - Numărul de voluntari implicați

Nr. proiectului	5
Titlul Proiectului	Reparația străzii Maria Bleah-Conoval
Obiectivul PRU	O3
Localizarea	Str. Maria Bleah-Conoval, orașul Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii străzii Bleah-Conoval
Grupul țintă	Locuitorii străzii Bleah-Conoval
Descrierea proiectului	Proiectul presupune reabilitarea străzii Bleah-Conoval. De asemenea, se va urmări implicarea locuitorilor străzii în amenajarea acesteia prin plantarea de copaci și flori, dar și amenajarea spațiilor de interacțiune.
Costul estimativ	5.000.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Cimișlia Locuitorii prin contribuții proprii
Rezultate estimate	- Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației; - Creșterea gradului de implicare a populației în viața comunității; - Revitalizarea zonei industriale și impulsionearea dezvoltării economice.
Metoda de evaluare	- Numărul de km de drum reabilitat; - Numărul de copaci plantați; - Numărul de voluntari implicați.

Nr. proiectului	6
Titlul Proiectului	Amenajarea parcului adiacent bisericii Sf. Gheorghe
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Str. Decebal, intersecție cu str. Bleah-Conoval, orașul Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii străzii Bleah-Conoval, M. Sadoveanu, 31 August, Primăverii
Grupul țintă	Locuitorii străzii Bleah-Conoval, M. Sadoveanu, 31 August, Primăverii
Descrierea proiectului	Desfășurarea unei acțiuni de salubritate și amenajarea a zonei; Plantare florilor și arbuști pentru a reduce poluarea fonică și a aerului în zona parcului, cu implicarea locuitorilor; Instalarea băncilor personalizate, a urnelor pentru deșeuri.
Costul estimativ	200.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Cimișlia Locuitorii prin contribuții proprii

Rezultate estimate	- Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației; - Creșterea gradului de implicare a populației în viața comunității.
Metoda de evaluare	- Suprafața de parc amenajată; - Numărul de mobilier de parc instalat; - Numărul de copaci plantați; - Numărul de voluntari implicați.

Nr. proiectului	7
Titlul Proiectului	Amenajarea terenului de sport
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Str. Decebal 105, orașul Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii din orașului, agenți economici, Federația Moldovenească de Fotbal
Grupul țintă	Locuitorii orașului, copii, tineri
Descrierea proiectului	Amenajarea terenului de sport. Elaborarea proiectului tehnic cu consultarea populației din zonă; Realizarea achizițiilor publice; Realizarea lucrărilor de construcție și amenajare; Instalarea și amenajarea spațiului cu implicarea voluntarilor și cetățenilor; Eveniment de inaugurare a spațiului. Sporirea numărului de copii și tineri din zonă care participă la activități sportive extrașcolare; organizarea și desfășurarea competițiilor sportive la nivel orășenesc și regional. Odată cu crearea spațiilor de interacțiune și reabilitarea stadionului ȘP, vor fi organizate diferite activități tematice.
Costul estimativ	4.200.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Cimișlia Locuitorii prin contribuții proprii, agenți economici, Federația Moldovenească de Fotbal
Rezultate estimate	- Construcția și dezvoltarea sportului pentru toți; - Promovarea modului sănătos de viață; - Îmbunătățirea condițiilor de trai a populației; - Creșterea gradului de implicare a populației în viața comunității.
Metoda de evaluare	- Teren de sport amenajat; - Numărul de copaci plantați; - Numărul de evenimente cu implicarea comunității organizate; - Numărul de voluntari implicați.

Nr. proiectului	8
Titlul Proiectului	Amenajarea pistei pentru biciclete
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Str. Decebal, orașul Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii din orașului, agenți economici
Grupul țintă	Locuitorii orașului, copii, tineri

Descrierea proiectului	Călătoria cu bicicleta are nu doar funcție distractiv-sportivă. Orașele moderne au înțeles că bicicleta este un mijloc de transport foarte comod și eficient în condițiile urbane, care poate asigura până la 40% din traficul urban, determinând astfel o scădere serioasă a presiunii pe rețelele rutiere. În oraș, pe distanțe scurte și medii, bicicleta este mijlocul ideal de transport. Bicicleta este mai ieftină decât automobilul, ocupă mult mai puțin spațiu, nu emană gaze de eșapament (contribuind astfel și la îndeplinirea obiectivelor Planului pentru Energie Durabilă și Climă), dar și îmbunătățește starea fizică a celui ce o folosește. Astfel, în orașele europene, bicicleta devine un concurent serios al transportului privat, ba chiar și a celui public. Dar pentru aceasta bicicliștii au nevoie de două condiții: comoditate și securitate.
Costul estimativ	200.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Cimișlia Locuitorii prin contribuții proprii, agenți economici
Rezultate estimate	- Promovarea modului sănătos de viață; - Promovarea transportului ecologic și a reducerii emisiilor de CO₂; - Creșterea gradului de implicare a populației în viața comunității.
Metoda de evaluare	- Numărul de km de pistă pentru biciclete amenajată; - Numărul de copaci plantați; - Numărul de voluntari implicați.

Nr. proiectului	9
Titlul Proiectului	Stimularea inițiativelor civice
Obiectivul PRU	O1
Localizarea	Orașul Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Parteneri	Asociațiile obștești, grupurile de inițiativă
Grupul țintă	Locuitorii zonei
Descrierea proiectului	Bugetul inițiativelor civice este un program de granturi destinat locuitorilor orașului Cimișlia. Prin bugetul civic, Primăria va finanța și implementa proiecte locale dezvoltate de către cetățenii orașului. Principalul scop este de a mobiliza populația pentru implicare în viața comunității, dar mai ales soluționarea problemelor cu care se confruntă rezidenții. Pentru zona de revitalizare vor fi elaborate subprograme separate, pentru a îmbunătăți activismul civic.
Costul estimativ	180.000 LEI
Sursa de finanțare	Bugetul local, contribuția cetățenilor
Rezultate estimate	- Încurajarea implicării civice; - Crearea spiritului comunitar; - Promovarea voluntariatului.
Metoda de evaluare	- Număr de inițiative finanțate; - Număr de voluntari participanți.

Nr. proiectului	10
Titlul Proiectului	Diversificarea activităților extrașcolare pentru copii și tineri
Obiectivul PRU	O1, O2
Localizarea	Casa de cultură, Stadion gimnaziului nr. 4

Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Parteneri	Casa de Cultură, Casa de creație, Biblioteca
Grupul țintă	Copii și tinerii din zona de revitalizare
Descrierea proiectului	Activitatea presupune lărgirea ariei de acoperire a serviciilor socio-culturale prestate de bibliotecă, casă de cultură, casa de creație, școala sportivă pentru a mări Nr. copiilor și tinerilor din zonă care participă la activitățile extrașcolare. Odată cu crearea spațiilor de interacțiune și reabilitarea stadionului ȘP, vor fi organizate diferite activități tematice.
Costul estimativ	500.000 LEI
Sursa de finanțare	Bugetul local, bugetul național
Rezultate estimate	Încadrarea tinerilor și copiilor din zona de revitalizare în viața socio-culturală a orașului
Metoda de evaluare	- Numărul de activități organizate; - Numărul de participanți.

Nr. proiectului	11
Titlul Proiectului	Crearea coridoarelor verzi pentru creșterea confortului de trai a populației
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Râul Cogâlnic, str. Decebal, str. M.Viteazul, str. Burebista
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Parteneri	Locuitorii ZR
Grupul țintă	Locuitorii zonei Centru – ȘP și Taivani, locuitorii orașului, vizitatorii orașului
Descrierea proiectului	Spațiile verzi de diferite mărimi și tipologii vor fi legate într-o rețea verde la nivel de zonă. Tipologia spațială, tipul de vegetație și de mobilier urban este adaptat scopului spațiului verde: de relaxare, culoar de tranzit pietonal, coridor ecologic, atașat unui loc de joacă sau scoli/grădinițe, bariera verde etc. spațiile verzi oferă siguranța, sunt curate și îmbie la petrecerea timpului în aer liber. Îngrijirea activă a spațiului verde de către locuitori contribuie la sentimentul de apartenență la comunitate.
Costul estimativ	600.000 LEI
Sursa de finanțare	Surse externe, Primăria Cimișlia
Rezultate estimate	- Majorarea suprafețelor verzi și creșterea confortului termic - Crearea și promovarea identității zonei ȘP; - Creșterea gradului de socializare între cetățeni; - Consolidarea spiritului de comunitate; - Cultura ecologică a locuitorilor
Metoda de evaluare	- 300 m de traseu amenajat; - Numărul de jocuri interactive amenajate; - Numărul vizitatorilor zilnici ai traseului.

Nr. proiectului	12
Titlul Proiectului	Amenajarea curților blocurilor de locuit
Obiectivul PRU	O1, O2
Localizarea	Str. Decebal

Instituția responsabilă	Primăria orașului Cimișlia
Parteneri	Locuitorii
Grupul țintă	Locuitori zonei ȘP, elevii ȘP
Descrierea proiectului	Curțile blocurilor de locuit din str. Decebal sunt neamenajate, majoritatea din ele având ogrăzile de pământ, sau pietriș aranjat necalitativ de locatari. Reabilitarea drumurilor și căilor de acces din curțile blocurilor de locuit presupun: - Asfaltarea completă a carosabilului - Reabilitarea canalizării pluviale - Amenajarea parcării pentru autoturisme - Amenajarea și asfaltarea trotuarelor
Costul estimativ	1.000.000 LEI
Sursa de finanțare	Primăria Cimișlia,
Rezultate estimate	Numărul de curți reabilite Mărimea contribuției colectate de cetățeni
Metoda de evaluare	- Curți renovate - Numărul de grupuri de inițiativă active.

Nr. proiectului	13
Titlul Proiectului	Replanificarea cu supraetajare a Instituției Publice Centrul Raional de Creație a Copiilor și Adolescenților Cimișlia,
Obiectivul PRU	O1
Localizarea	Zona de revitalizare
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Parteneri	Consiliul Raional Cimișlia,
Grupul țintă	Copii și tineri din orașul Cimișlia
Descrierea proiectului	Obiectivul general al proiectului este creșterea gradului de acces la activități extrașcolare în spații confortabile pentru copiii din raionul Cimișlia, inclusiv copii cu nevoi speciale. Obiective specifice: sporirea accesului copiilor și diversificarea cercurilor pe interese prin extinderea spațiului util al Centrului de Creație Cimișlia; asigurarea unor condiții mai bune de ședere și desfășurare de activități prin renovarea capitală a acoperișului și a clădirii în întregime; creșterea interesului copiilor de a confecționa lucruri manuale frumoase și cu memorie în timp prin amenajarea unui muzeu al lucrărilor, inclusiv a copiilor cu nevoi speciale. Prin implementarea acestui proiect ne propunem să asigurăm ascensiunea Centrului ca diversitate, calitate, număr de beneficiari prin extinderea spațiului util al clădirii, precum și să soluționăm problemele apărute în timpul exploatării clădirii. Astfel ne propunem renovarea Centrului prin: Reparația acoperișului, de pe partea cu 2 nivele de tip șarpantă din materiale ușoare; Evacuarea apelor fluviale de pe acoperiș prin sisteme organizate;

	Supraetajarea suprafețelor terasă de la etaj - extinzând suprafața conform Proiectului 07/2021 cu 276,26 m2, în cadrul instituției fiind amenajate astfel 3 săli utilizate ca: 1- atelier de artă plastică; 2- atelier de confecționare a covoarelor și covorașelor; 3-Muzeul Centrului de Creație și al expozițiilor tematice; Executarea pereului pentru evitarea infiltrării apelor la baza pereților și evitarea fisurării acestora; Consolidarea fundațiilor, pereților, termoizolarea și finisarea fațadelor cu tenc; La parterul construcției se va organiza un coridor între două săli existente pentru a evita ieșirea directă afară a copiilor în timpul pauzelor pentru a evita riscurile de îmbolnăvire a acestora îndeosebi în perioade rece a anului. Pentru încăperile nou create se vor realiza rețelele ingineresti: Rețele electrice interioare pentru încăperile nou proiectate; Semnalizare de incendiu pentru încăperile nou proiectate; Încălzire, ventilare și Condiționare pentru încăperile nou proiectate;
Costul estimativ	6.400.000 LEI
Sursa de finanțare	FNDR, Primăria Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia
Rezultate estimate	- Un centru de creație al copiilor modernizat funcțional; - 60 cluburi pe interese functionale; - 800 de copii beneficiari.
Metoda de evaluare	- Numărul de cercuri active; - Numărul de tineri participanți; - Numărul de competiții organizate.

Nr. proiectului	14
Titlul Proiectului	Creative Hub Cimișlia
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia, AO
Grupul țintă	Copii și adolescenți din zona de revitalizare
Descrierea proiectului	Valorificarea potențialului Zonei de Revitalizare rămâne o provocare cu care se confruntă primăria Cimișlia. Cererea ridicată de forțe de muncă cu specializare tehnică, confirmă importanța acestei activități. Creativ Hub va deveni o platformă de interacțiune între tinerii talentați, cu rolul de a promova profesiile care acum sunt la mare căutare. Spațiul va putea fi accesat atât de elevii școlilor, cât și de alți tineri din zonă și din localitate. Organizarea cursurilor de instruire și master-classurilor integrate între cursurile IT, Antreprenariat, Marketing și a celor tehnice, într-un spațiu prietenos, pot stimula apariția inovațiilor și a start-upurilor. Consultarea și identificarea necesităților locuitorilor zonei și elevilor. Elaborarea documentației tehnice pentru hub-ul creativ; Modernizarea spațiului: Coworking space echipat cu utilaj pentru prelucrarea lemnului, pentru confecționarea lumânărilor decorative, mini croitorie/ tricotare; amenajarea peretelui expozițional, spațiu pentru networking și dezvoltarea intelectuală, amenajarea unei biblioteci. Deschiderea oficială a hub-ului; Instruirea membrilor Hubului pe diverse teme: antreprenariat, marketing, investiții. Organizarea concursului cel mai inovativ prototip și cel mai bun business plan; Desemnarea câștigătorului și finanțarea ideii de proiect.

Sursa de finanțare	400,0
Rezultate estimate	- Un spațiu pentru ONG-uri modernizat și funcțional; - Nivel crescut de activism civic
Metoda de evaluare	- Numărul de ONG-uri beneficiare; - Numărul de inițiative implementate; - Numărul de granturi atrase și implementate.

Nr. proiectului	15
Titlul Proiectului	Crearea străzii pietonale
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Str. Suveranității
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Parteneri	Consiliul Raional Cimișlia,
Grupul țintă	Locuitorii zonei, cetățenii orașului
Descrierea proiectului	Proiectul propus vine să soluționeze câteva din problemele infrastructurii din zona respectivă. Astfel, se propune amenajarea unui spațiu pietonal public, accesibil și incluziv, prin oferirea unui spațiu pietonal care în perspectivă ar putea avea un potențial de dezvoltare divers, așa încât, pe viitor, să fie posibilă conectarea sa cu alte segmente pietonale până la edificarea unei rețele de străzi și alei pietonale la nivelul întregului oraș. De asemenea, va fi obținut un spațiu public unde ar încăpea și de care se vor putea bucura toate grupurile sociale, indiferent de religie, etnie, dizabilități, vârstă sau statut social.
Costul estimativ	3.000.000 LEI
Sursa de finanțare	FNDR, Primăria Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia
Rezultate estimate	- Un spațiu pietonal deschis și dinamic, cu potențial de extindere și conectare la alte spații pietonale din oraș; - Un spațiu pietonal care ar fi unul public egal și democratic, care acceptă, încurajează, tolerează diferența și care aparține tuturor; - Un spațiu pietonal care armonizează varii interese ale orașenilor - de recreere, de socializare, de consum, de cultură și educație și care pune accent pe activități de interes comun ce contribuie la creșterea solidarității comunității; - Un spațiu pietonal ce încurajează diversitatea - diversitatea formelor de comportament, diversitatea grupurilor sociale, diversitatea formelor de activitate etc.; - Protejarea spațiului verde existent și dezvoltarea lui ulterioară pentru a acomoda necesitățile unui spațiu pietonal viu, dinamic și activ.
Metoda de evaluare	- Numărul de voluntari implicați; - Suprafața de stradă revitalizată.

Nr. proiectului	16
Titlul Proiectului	Amenajarea pieței Sfânta Maria – centru urban Cimișlia
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Str. Sf. Maria
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Parteneri	Consiliul Raional Cimișlia,

Grupul țintă	Locuitorii zonei, cetățenii orașului
Descrierea proiectului	Scopul proiectului este amenajarea și revitalizarea pieței Sfânta Maria din orașul Cimișlia. Necesitatea efectuării lucrărilor de amenajare este de a permite organizarea evenimentelor muzicale, expozițiilor, proiecțiilor de filme și a altor activități cultural-artistice în centrul orașului ca zonă revitalizată, raportată la necesitățile cetățenilor.
Costul estimativ	2.800.000 LEI
Sursa de finanțare	FNDR, Primăria Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia
Rezultate estimate	- Piața Sfânta Maria revitalizată; - evenimente cultural-artistice organizate;
Metoda de evaluare	- Numărul de activități organizate; - Numărul de voluntari implicați; - Numărul de evenimente cultural-artistice desfășurate.

Lista proiectelor complementare:

Nr. proiectului	A
Titlul Proiectului	Asigurarea incluziunii sociale prin Antreprenoriat social
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Grupul țintă	Persoanele cu dizabilități; persoanele social vulnerabile.
Descrierea proiectului	1. Identificarea persoanelor social-vulnerabile interesate în deschiderea unei afaceri; 2. Identificarea reprezentanților mediului de afaceri interesați în susținerea inițiativei; 3. Instruirea a 10 persoane cu nevoi speciale sau social vulnerabile pentru deschiderea unei afaceri și elaborarea unui business plan; 4. Organizarea concursului de business planuri printre participanții la instruire și finanțarea celor mai bune inițiative;
Sursa de finanțare	Surse externe

Nr. proiectului	A
Titlul Proiectului	Construcția Complexului Sportiv Regional Cimișlia
Obiectivul PRU	O2
Localizarea	Zona de revitalizare
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Parteneri	Consiliul Raional Cimișlia, Comitetul Național Olimpic și Sportiv din R. Moldova
Grupul țintă	Locuitorii orașului, cluburile sportive
Descrierea proiectului	Proiectul presupune crearea unei zone cu infrastructură sportivă dezvoltată. Locația acestuia va duce la dezvoltarea zonelor adiacente ȘP și Cogâlnic, ambele degradate din perspectiva analizei PRU. Centrul sportiv va promova mai multe tipuri de sporturi: Înotul, luptele libere, judo, dansul sportiv. Totodată, pentru promovarea culturii sportului în rândul tinerilor, acesta va prevedea și un spațiu dedicat activităților pentru tinerilor. Astfel, centrul sportiv va deveni un hub cultural pentru tineri.
Costul estimativ	100.000.000 LEI
Sursa de finanțare	FNDR, Primăria Cimișlia, Consiliul raional Cimișlia

Rezultate estimate	- Un centru sportiv funcțional; - 5 cluburi sportive create; - 4 competiții de nivel regional sau național organizate.
Metoda de evaluare	- Numărul de cercuri sportive active; - Numărul de tineri participanți; - Numărul de competiții organizate.

Nr. proiectului	B
Titlul Proiectului	Activități pentru persoane în etate
Instituția responsabilă	Biblioteca Cimișlia
Grupul țintă	Persoanele cu dizabilități și a persoanelor de vârstă a 3-a
Descrierea proiectului	Amenajarea unui spațiu în cadrul ȘP pentru diverse activități interactive și de socializare (pictură, croșetare, tricotare, origami, organizarea seminarelor și instruirilor, sală de fitness, educația pentru sănătate).
Sursa de finanțare	Surse externe Bugetul local

Nr. proiectului	C
Titlul Proiectului	Amenajarea infrastructurii urbane în zona de revitalizare
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Grupul țintă	Locuitorii zonei
Descrierea proiectului	Activitatea presupune reabilitarea infrastructurii zonei – căile de acces, locurile de parcare, rețeaua de apă și canalizare.
Sursa de finanțare	Surse externe, Bugetul local

Nr. proiectului	D
Titlul Proiectului	Creșterea eficienței energetice a blocurilor de locuit, instituțiilor publice
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Grupul țintă	Locuitorii, instituțiile publice, agenții economici
Descrierea proiectului	Proiectul presupune renovarea fațadei blocurilor de locuit pentru a reduce consumul energiei electrice și emisiile de CO2, de asemenea se va îmbunătăți aspectul clădirilor și calitatea vieții locuitorilor zonei
Sursa de finanțare	Contribuția locatarilor, Surse externe

Nr. proiectului	E
Titlul Proiectului	Creșterea competitivității zonei industriale din ZR
Instituția responsabilă	Primăria Cimișlia
Grupul țintă	Agenti economici, șomeri, investitori
Descrierea proiectului	Zona industrială din sectorul Cogâlnic – zona de revitalizare – are un potențial economic mare. Infrastructura existentă este de capacități mari – chiar dacă este învechită. După conectarea la rețeaua de canalizare, problema principală rămâne a fi drumurile. Pentru a crește competitivitatea acesteia sunt necesare elaborarea materialelor de promovare și instituirea unei comunicări eficiente cu rezidenții actuali și potențiali.
Sursa de finanțare	Bugetul local, surse externe

ANEXE

**Anexa 1 la Programul de Revitalizare Urbană:
Dispoziția privind numirea persoanei
responsabile de revitalizare urbană în cadrul
Primăriei orașului Cimișlia**

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL CIMIȘLIA
PRIMĂRIA ORAȘULUI CIMIȘLIA
4101, bd. Ștefan cel Mare 14, or. Cimișlia, tel.: 0241 22187
www.cimislia.md, e-mail: primaria@cimislia.md

DISPOZIȚIE

din 21.11.2022

nr. 209 -d

**Cu privire la actualizarea componenței
Comitetului de Coordonare pentru actualizarea
Programului de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia**

În conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. a) g) din Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435 din 28.12.2006, art. 29 alin. (1) lit. c) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2011, Hotărârea de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, nr. 152 din 09.03.2022, în scopul actualizării Programului de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia, DISPUN:

1. A modifica Comitetul de Coordonare responsabil de actualizarea Programului de Revitalizare Urbană a orașului Cimișlia, cu următoarea componență:
Președinte: Sergiu Andronachi, Primar;
Secretar: Nicolae Hristov – Specialist scrierea proiectelor și atragerea investițiilor;
Membri:
 - Olga Gorban – Viceprimar orașului Cimișlia;
 - Sergiu Suhan – Viceprimar orașului Cimișlia;
 - Cristina Pinzari – Secretar al Consiliului Orașenesc;
 - Nicolae Borodin – Arhitect șef al orașului;
 - Ana Durlescu – Specialist reglementarea regimului funciar;
 - Iulia Spănu – Director al Bibliotecii orașenești;
 - Gheorghe Răileanu – consilier orașenesc;
 - Vladimir David – consilier orașenesc;
 - Tatiana Comerzan – consilier orașenesc.
2. Pentru a îndeplini rolul de coordonator al procesului de planificare și actualizare a Programului și realizarea acestuia se numește Nicolae Hristov ca persoană responsabilă de revitalizare urbană.
3. Dispoziția se va publica în Registrul de stat al actelor locale și va fi adusă la cunoștința persoanelor vizate contra semnătură.
4. Controlul executării prezentei Dispoziții mi-l asum.

Primar

Sergiu ANDRONACHI

Ex.: Nicolae Hristov – specialist atragerea investițiilor și scrierea proiectelor
Tel. 024124146, email: proiecte@cimislia.md

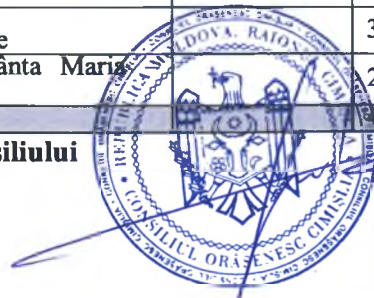
Secretar interimar al Consiliului

Nicolae HRISTOV

Anexa 2 la Programul de Revitalizare Urbană:
**Plan de acțiuni al Programului de
 Revitalizare Urbană 2023-2026**

Nr.	Titlul proiectului	Localizare	Costul Proiectului, mii lei	Sursa de finanțare		Indicatori de monitorizare	Responsabil
				Primăria Cimișlia	Alte surse		
1	Revitalizarea Casei de Cultură a orașului Cimișlia		11000.0	1200.0	9800.0	-	-
2.	Reparația străzii Decebal		4000.0	800.0	3200.0	-	-
3.	Renovarea grădiniței „Foișor”, amenajarea locurilor de parcare, a trotuarelor și reparația sistemului de canalizare		4800.0	1000.0	3800.0	-	-
4.	Amenajarea terenului de joacă din Scuarul Copilăriei		450.0	300.0	150.0	-	-
5.	Reparația străzii Maria Bleah-Conoval		5000.0	2000.0	3000.0	-	-
6.	Amenajarea parcului adiacent bisericii Sf. Gheorghe		200.0	100.0	100.0	-	-
7.	Amenajarea terenului de sport		4200.0	800.0	3400.0	-	-
8.	Amenajarea pistei pentru biciclete		200.0	20.0	180.0	-	-
9.	Stimularea inițiativelor civice		180.0	180.0	0.0	-	-
10.	Diversificarea activităților extrașcolare pentru copii și tineri		500.0	400.0	100.0	-	-
11.	Crearea coridoarelor verzi pentru creșterea confortului de trai a populației		600.0	200.0	400.0	-	-
12.	Amenajarea curților blocurilor de locuit		1000.0	850.0	150.0	-	-
13.	Replanificarea cu supraetajare a Instituției Publice Centrul Raional de Creație a Copiilor și Adolescenților Cimișlia,		6400.0	400.0	6000.0	-	-
14.	Creative Hub Cimișlia		400.0	50.0	350.0	-	-
15.	Crearea străzii pietonale		3000.0	500.0	2500.0	-	-
16.	Amenajarea pieței Sfânta Maria centru urban Cimișlia		2800.0	500.0	2300.0	-	-
Total			41730.0	9100.0	32630.0		

Secretar interimar al Consiliului

Nicolae HRISTOV

**Anexa 3 la Programul de Revitalizare Urbană:
Indicatorii de analiză la nivel de sectoare
locative în orașul Cimișlia, anul 2022**

Tip indicator	Sectoare locative analizate	Centru	ȘPT	Cogîlnic	Mahala de sus	Malina	Recea	Taivani	Total	Sursa Datelor
Indicatori absoluți	Suprafața km2	1.63	0.94	2.73	1.76	1.22	1.32	1.38	10.98	Calculat în baza Geoportal.md
	Numărul populației	2930	768	1894	1952	1531	1218	1829	12122	Primăria Cimișlia
	Nr. de copii în	163	38	114	80	62	59	101	617	
	Beneficiari centrul social	25	6	14	15	6	13	12	91	
	Persoane nevăzătoare	12	1	3	3	1	2	7	29	
	Persoane ținute la pat	14	0	9	8	1	8	9	49	
	Familii cu peste 4 copii	4	0	2	0	0	2	6	14	Direcția Asistență socială
	Lista copiilor social vulnerabili	12	2	13	8	12	5	8	60	
	Persoane cu dizabilități	92	30	65	63	42	49	77	418	
	Grupuri de inițiativă	19	4	9	6	10	5	6	59	Primăria Cimișlia
	Participare alegeri	40.7	37.1	38.1	34.5	36.5	41.7	42.7	39.3	Comisia Electorală Centrală
	Numărul Agentilor economici	205	45	48	53	79	52	66	548	Agenția Servicii Publice
	Notificari agenti economici	84	0	0	0	1	5	1	91	Primăria Cimișlia
	Suprafață zone verzi	9.37	9	0.4	1.11	0.79	0.1	1.5	22.27	
	Suprafata zone verzi extravilan	4.33	16.55	0	19.78	9.73	23.7	9.9	83.99	
	Terenuri de joacă	3	1	3	1	2	2	3	15	
	Lungimea drumurilor	11916	4240	20965	14359	12926	15141	17949	97496	
	Numărul populației cu acces la canalizare	2672	442	329	0	288	0	0	3731	
	Lungime străzi iluminate	11526	1872	18570	13471	11043	15141	17949	89572	

Tip Indicator	Sectoare analizate	Centru	ȘPT	Cogîlnic	Mahala de sus	Malina	Recea	Talvani	Total	Sursa Datelor
Indicatori Relativi (raporțati la 1000 de locuitori)	Social	Beneficiari ai centrul social	8.2	7.6	7.2	7.2	4.0	10.5	6.4	7.3
		Persoane nevăzătoare	3.9	1.3	1.5	1.4	0.7	1.6	3.7	2.3
		Persoane ținute la pat	4.6	0.0	4.6	3.9	0.7	6.4	4.8	3.9
		Familii cu peste 4 copii	1.3	0.0	1.0	0.0	0.0	1.6	3.2	1.1
		Copii social vulnerabili	3.9	2.5	6.7	3.9	8.0	4.0	4.3	4.8
		Persoane cu dizabilități	30.2	37.8	33.6	30.4	27.8	39.5	40.9	33.5
		Grupuri de inițiativă	6.2	5.0	4.6	2.9	6.6	4.0	3.2	4.7
		Participare alegeri	40.7	37.1	38.1	34.5	36.5	41.7	42.7	39.3
	Economic	Numărul Agentilor economici	67.2	56.7	24.8	25.6	52.4	41.9	35.1	43.9
		Notificări Agenți economici (deschidere sau extindere)	27.5	0.0	0.0	0.0	0.7	4.0	0.5	7.3
	Mediu	Suprafață zone verzi %	3.1	11.3	0.2	0.5	0.5	0.1	0.8	1.8
		Suprafata zone verzi extravilan %	1.4	20.8	0.0	9.6	6.4	19.1	5.3	6.7
	Spațial Funcțional	Terenuri de joacă	1.0	1.3	1.5	0.5	1.3	1.6	1.6	1.2
		Gospodării fără acces la transportul public	0%	5%	40%	11%	21%	9%	20%	18%
	Tehnic	% drumuri cu acoperire rigidă	91%	75%	19%	38%	26%	30%	29%	37%
		% canalizare	88%	56%	17%	0%	19%	0%	0%	30%
		% străzi iluminate	97%	44%	89%	94%	85%	100%	100%	92%

Cu culoarea portocalie au fost însemnate valorile care depășesc medie pe oraș, în cazul indicatorilor regresivi, și viceversa pentru indicatorii progresivi.

Secretar interimar al Consiliului

Nicolae HRISTOV

Anexa 4 la Programul de Revitalizare Urbană:
**Aviz ADR Sud Programului de Revitalizare
Urbană al orașului Cimișlia 2023-2026**

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Agencia de Dezvoltare Regională Sud

Republica Moldova, MD-4101 or. Cimișlia, bd. Ștefan cel Mare, 12, Tel. +373 241 2 62 86

E-mail: adrsud@adrsud.gov.md

Pagina web: www.adrsud.md

nr. 480 din „26” decembrie 2022

Domnului Sergiu ANDRONACHI,
Primar al orașului Cimișlia
e-mail: primaria@cimislia.md

Stimate Domnule Primar,

Agencia de Dezvoltare Regională Sud (ADR Sud), în calitate de entitate regională implicată în procesul de elaborare și implementare a Programelor de Revitalizare Urbană a orașelor din Regiunea de Dezvoltare Sud, vă informează că a recepționat și examinat draftul Programului de Revitalizare Urbană al orașului Cimișlia 2023-2026, propus spre avizare.

În acest sens, ADR Sud **avizează pozitiv Programul de Revitalizare Urbană al orașului Cimișlia 2023-2026**, cu condiția ca recomandările oferite asupra conținutului acestuia să fie examinate și aplicate până la aprobarea documentului respectiv de către Consiliul orașenesc Cimișlia. (Anexa 1)

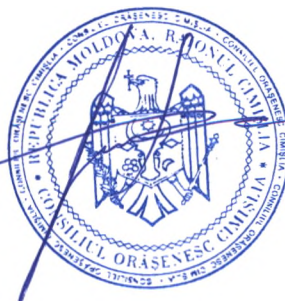
Cu respect,

Director ADR Sud

Ion Pînzari

Ion PÎNZARI

Secretar interimar al Consiliului

Nicolae HRISTOV

Ex: Irina Coroian, șefa SPCR
Contacte: irina.coroian@adrsud.gov.md / 0241 262 86